47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 741 Կ. ՊՈԼԻՍ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 25.8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1903 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՐԱՄԱԶԱՆ 1321 — 25 ԹԸՇՐԻՆԸ ՍԱՆԻ 1319

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԻԷՐԵԱՆ
ՕՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պողջ Ալի Մահալէսի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէ-ի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیه یی وسیاسی غزتهسیدر
صاحب امتیازی : اوهانس قریم
اداره خانهسی : باب عالی جادهسنده نومره ۳۸

ԲԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Տարեկան 80 ղրշ. Վեցամսեայ 50 ղրշ.
Գաւառներու համար 108 » 60 »
Արտասահմանի համար 25 ֆր. 13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տող 5 դրուշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մանաւանդ պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՌԵԱՎՈՏՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՍԵՐՈՒՆԴ

Մարդկութիւնը իր սաղմնական ձգտումները, միտքի ուժերը ունի, որոնք դարաշրջանէ մը ամբողջ հոլովումներէ կոչն իսկ չեն անցեալար ու չեն դիմեր, քանի որ ան քնազդական է և սէր արտաքին հակազդակ զայն չի կրնար գլխի ամբողջապէս։

Ասոնցմէ է դէպի Գեղեցիկը, և դէպի Երեւակայականը միտքին մղումներ հակումը։ դարերը ս'ըլան նիւթականն, զգացումները ս'ըլան հաւատարիր դառնան, դարձեալ մեր ուղեղին բջիջներուն մէջ խումբ մը կայ որ անկրկնելի ազդեցութիւնը կը զգայ դէպի կերպարանը և մեր գեղագիտութեան մէջ լիցնի՝ որոնք արուեստին համար կը գործեն կարծես։

Ասոր համար է որ գեղարուեստը՝ ձարտարարուեստին, և մտաւորական հետաքրքիրները բերու աշխատութիւններուն հետ զուգահեռական կ'երթան մինչ, առանց իրարու վնասելու։ և այս միջոց հակառակ ուժերը, նիւթը և ոգին, ելեկտրական երկու հակադրդէմ հոսանքներու պէս միանալով է որ կը վարեն տիեզերքի կեանքը, բուն իսկ կիրարկո՛ղ ելեկտրականութիւնը։

Բայց տարբել կուգենք սա ճշմարտութիւնը թէ, արդի դարը որքան մը նիւթին և չօշափելիին չրվանն է, նոյնքան ալ, և գեղագեղեցիկ՝ գեղարուեստին, բանաստեղծութեան դարն է։

Եւ Արուեստը, իր բոլոր ազնիւ ձգտումներուն մէջ դէպի մատեպարը և դէպի անմերձենալին, իր մտաքս թելերը կը հիւսէ գեղեցիկին, գիծերու և ձեւերու հրաշափառ այդ ներդաշնակութիւնը չարքը։

Յիրիքական ծանր խանչէնքէ մը եռք, Լիլերու անուշ թուլութիւն մը կը փնտռենք, միտքի ճնշուած և յոգնաթեկ կացութիւնը դարմանելու համար՝ երգով, արտակարգ և յանկուցիչ բանի մը վայելքին կը տենչանք։ կեանքի բրտութիւններէն, ուղեղութիւններէն եռք դէպի գեղեցկութիւնը և փափկութիւնը վազել կ'ուզենք ակամայ։

Ամէն բան աղուոր տեսնել կուզենք մեր չուրջը, ամէն ինչ արուեստագիտական։ Ծաղիկներուն մէջ է՝ նայելը և դիտելը կ'անցընենք մեր լամբակին, աչքերուն է՝ գինովցնողին կը հետեւինք անձկանքով, չրջագեստներու ամէնէն չնորհաձեւին կը դարպասենք և դիմական գեղեցկութիւն մը ունեցողին է որ կը համակրինք ամէնէն առաջ, Լիլերու և միտքի Ծոլորումով մը։

Կեանքի ամէնէն ոչնչ դրուագներուն մէջ իսկ, մինչ գեղանիին, մի՛ չնորհալին կողմը կը քաւենք անաւանելի հոսանքէ մը։ գեղեցիկ ծանօթ մը աւելի չուտ մտերիմ կը դառնայ, համակրագէմ պաշտօնեայ մը աւելի չուտ կը մտնէ իր բարութիւն աչքը, և ազատ մուրացիկ մը աւելի շատ կը յուզէ և աւելի լայն բանալ կուտայ քսակին չրմունքը։

Կեանքի անխուսափելիութիւնն է ասիկայ, գերազանցապէս մարդկանական զգացում մը զոր կարելի չէ ջնջել, աւերել։

Ուրեմն, եղրակացնելու համար գերազանցապէս նիւթական փաստով մը, ըսենք թէ, կեանքի մէջ յաղթելու համար —մանաւանդ երբ էրիկ մարդ ենք ծնած...,— եթէ ոչ գեղեցկութեան, գոնէ՝ գեղեցկութիւնն ալ անհրաժեշտ տարր մը նկատելու պէտք ունինք, քիչ մը բաղդաւորութեան հետ։

* *

Գիտական նրբութիւններու և բժշկական վաւերաթիւրներու հարկ չենք տեսներ ապացուցանելու համար թէ գեղեցիկ զգաւակ ունենալը կախում ունի ծնողքներէն։

Հէլլէնները, մասցի և գեղարուեստագէտ ժողովուրդի հանգամանքներով, իրենց գեղեցկութիւնը կրցին պահել դարերով և այսօր նոյն իսկ ամէնէն հրապուրիչ մէկ սերունդն են ամբողջ Եւրոպայի։

Իսկ մեզի համար, ընդհանրապէս կը նշմարեմ։ Ցեղին աղնուացումը և գեղեցկացումը բնաւ չենք խորհիր գտնէ անհասկանալի նեղ սահմանի մը մէջ, և մեր յաջորդները կը ձգենք բաղդի հոսանքին մէջ, փողոցը նետուած լակոտներու պէս, որոնք չատ անգամ ոտքի, ձեռքի և լքուած վիճակ մը կ'ունենան։

Ամէն մարդ ալ կը բաղձայ գեղեցիկ զաւակ ունենալ, երանիներ կը հիւսէ հրեշտակային էակի մը համար, սակայն ո՛չ մէկը կը խորհի գեղեցիկ զաւակներ ունենալու արուեստին վրայ։

* *

Գիտական նրբութիւններու և բժշկական վաւերաթիւրներու հարկ չենք տեսներ ապացուցանելու համար թէ գեղեցիկ զաւակ ունենալը կախում ունի ծնողքներէն։

Հէլլէնները իրենց նոր հարսերը և յղի կիները կը պահէին հրաշագեղ պարտէզներու, գեղայարդար չէնքերու մէջ, և դիցարանական նրբագիրներ արձաններու դէմ։

Հին աշխարհի այդ գեղաշնորհ ցեղը կը կարծէ՞ք որ այս միջոցներուն մեծ բան չի պարարը։

Անշուշտ հիմա ծաղրական բան մը պիտի ըլլար եթէ քարոզիչը թէ՝ այրերը պէտք է իրենց կիները ոսկի վանդակներու մէջ պահեն, և դրախտանման պարտէզներ պէտք է յարդարեն, ուր առուակը իր անուշ գեղգիլը մրմնջէ և յաւերժահարսեր պարեն օդին մէջ։ Ծածանօթ ոգիներ խունկ ու հալաւէ ծխեն և արեւը իր ոսկի ծիածանը պարզէ առուներնէ մինչեւ իրիկուն։ հոն փորոտիկ չըլլայ։ կապոյտ երկինքի մը ներքեւ աղաղութիւն տիրէ, և ամէն բան, ծաղիկներէն սկսեալ մինչեւ թռչունները, սէր, վայելք, գեղեցկութիւն և բանաստեղծութիւն երգեն։

Ասիկայ զաւեշտ մը պիտի ըլլար, մեզի բեմին վրայ ներկայացնելու կարելիութիւնով։

Սակայն անպատճառ տարաշխարհիկ կեանքի մը պէտք չկայ գեղեցիկ զաւակներ ունենալու համար։ Քիչ մը հոգածութեան և հոգեբանական քիչ մը խնամք և անա որդեն դրուած յոյսերը կրնան իրականանալ։

Մեր մէջ բնաւ ուշադրութիւն չընծայուիր յղի կնոջ ապրելակերպին և զայն չրջապատող պարագաներուն։

Անիկա նոյն կինն է ինչ որ էր զաւկի մը սաղմը դեռ չունեցած, և հոգեկան ու ֆիզիքական նոյն ճնշումներուն, նո՛յն անհոգութեան մէջ կը լողայ, ինչպէս չկարգուած աղջիկ մը։ Զայն յուզելէ, զրգռելէ չենք քաշուիր, յոյսերէ պատկերներ կը սուղմենք։ յուսահատ և ցնցող լուրեր կը հաղորդենք, ձանձրոյթի պատանքի մը մէջ կը փաթթենք, չենք զուարճացներ, չենք գգուեր անոր երեւակայութիւնը գրգռելու միջոցներով, անսովոր գարշելի մը չենք ասիրեն և վերջապէս չենք ապրեցներ զայն հոգեկան անուշ կեանքի մը, յանկուցիչ միջոցներու մը մէջ։

Ընդհանրապէս, չատ ալրեր դիտեմ որոնք իրենց կնոջ յղութենէն կը կատղին, երես կը դարձնեն անկից, բարոյական ակումներու մէջ կը նեռին, կա՛մ անոր համար որ չատ չուտ ծայր առած էր ազեկը և ինքը երկար վայելքներէ զրկուած էր, և կա՛մ, արդէն կուռտ կենաց հետ զաւկի մը պէտքերուն սերունդէն հաղածուելով կը խոչոտանք, կը չարչրիկ հէգ մարդը, որ բնական է վազը, այդ տաղնապումն իր հետեւանք, հայմանդամ դնմ տիեղծ էակ մը լոյս աշխարհ պիտի բերէ։

Ամուսնական հոգեբանութիւնը բացարձակապէս չենք գիտեր։ գոյն մէջ ո՛րչափ կոչտ նոյնքան կոչտ ենք ընտանեկան երդիքին տակ և նոյնքան դատան չատ անգամ՝ քաղաք ամուսնին մը և զաւկի մը դէմ, որքան չպիտի ըլլային դուրսը՝ պարտականի մը համար։

Շուկայի հայհոյները ատոնը կը մաքրուին յանախ և գինեպանները ատասանեանութիւնը կը քաւէ սովորական ձեւով։ — Ինչ եռոտ տեսեր։

Ամուսնութիւնը արուեստ մըն է։ և արուեստի մը պէս նրբութիւն և փափկութիւն անհրաժեշտ է հոն։ Ներողացիները աքանչելի գիտեն այս արուեստին, իսկ մենք ոչինչ, ոչինչ։

Գինով, բարկացած, ղղագրդիռ, յուսահատ ինչ որ ալ ըլլանք, չենք քաշուիր մեր հոգեկան այդ այլասեռ կացութեան մէջ աշխատիլ Բնութեան Մեծ Օրէնքին համար, առանց գիտնալու թէ բեղմնաւորուած սաղմը պիտի ժառանգէ այն վայրկեանին մեր հոգեկան կացութեան մէկ տարանդակութիւնը։

Ժառանգականութեան օրէնքն է ատիկա։ Մինակ հիւանդ ըլլալու հարկ չկայ իր զաւկին սիտաւոր արիւն ներարկելու համար։

Պայծառ միտքով, զուարթ ոգիով ծնունդ առած բեղմնաւորութիւն մը սրամիտ, գեղեցիկ և առողջ աղեկ մը պիտի պարգեւէ։ Եւ հոգածու խնամք մը, նրբակրկիտ վերաբերութեան մը հանդէպ մօրը, պիտի թեւ տայ անթերի զաւակ մը ունենալու յաւերժական և երազային բաղձանքին։

* *

Գեղեցիկ սերունդի մը՝ կեանքի պայքարին մէջ յաղթութիւնը, անաղ նկատամարտուրիչներէն չուպրուած համակրանքը և ձգիչ ազդեցիկ նիւթական առաւելութիւնները վերջնական արդէն, մէկ կողմ ձգելով այդ բարոյական հանգոյցը, և վայելքը զոր կը զգանք գեղեցիկի մը հանդէպ, և այն հոգեկան առաւելութիւնները որոնք այդպէսով պիտի նպաստեն հասարակութեան գեղարուեստական զարգացման։

Գեղեցիկի զգացումին զարգացումը և արուեստագիտական դպրոցարանութիւն մը քայլ մըն է ուեւ հասարակութեան համար քաղաքակրթութեան ճամբուն մէջ։

Ուրեմն ինչո՞ւ խնամք չտանինք քանի մը որ մեզի պիտի պարգեւէ այդ հանգոյցը, սիրուն ու աչքոյժ զաւակ մը ունենալու մեծ հանգոյցը, մեւնոյն ժամանակ աշխատած ալեալով սերունդին ապագայացումին և ցեղին գեղեցկութեան սքանչելի գործին։

«Հայերը Արեւելքի ժողովուրդներուն ամէնէն գեղեցիկներէն մէկն են.»

Մեր ցեղային արժանապատուութիւնը կը փայփայուի ասով. սակայն ինչո՞ւ հոգ չի տանինք փայլեցնելու արդարացնելու այդ յորջորջումը, և աւելի լայն սահմանի մը մէջ ծաղկեցնելու զայն, փոխանակ մեր ամենօրեայ տգիտութիւնով աշխատելու որ քանդուի, ոչնչանայ օտարներու կողմէ արտայայտուած այդ քաղաքական դաղափարը, այդ պարծանքոտ առաւելութիւնը։

Օգոստոս Օշուրոսեան

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՑԻՆ ԱՐՔԱՅԱՆԴ

ՃԱՐՈՆԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Արեւմտեան աշխարհին մէջ Ֆրանսացին, իբր անհոնոյ՝ զուարթամիտ խնդացող, առաջինը կը հանդիսանայ։ Մայրագոյն Արեւելեան աշխարհին մէջ ալ Ճարոնցին է որ միեւնոյն կերպով կը դասուի։ Ներկայ յառաջադէմ ժամանակիս ուր հաղորդակցութիւնները խիստ դիւրացան են, աշխարհագրական գաղտնիք չկայ այլ ևս ոչ մէկուն համար։ Գիտենք զոր օրինակ թէ՝ որ կողմ կը գտնուի Ճարոն և ի՞նչ տեսակ մարդ է անոր բնակիչը։ Օ՛, տարակոյս չկայ թէ Ճարոնցին ֆիզիքապէս, հասարակ մահկանացուէ մը չի տարբերիր՝ որչափ որ ալ իր մարմին գոյնը ցորենը կը յիշեցնէ։ Ցեղային դպրոցը սակայն անպակաս է իր դիմագիծին վրայ ուր կարծես անմեղ աչուիներէն մին դէպի աջ, իսկ միւսը դէպի ձախ կը նայի։ Բայց այս նկարչային պարագան ճարոնցին հեռատես ըլլալէ չարգիլեր երբեք, ընդհակառակը, անիկա չորս կողմ արդնութեամբ դիտելու յատկութիւնն ունի զոր մասերս ալ ապացուցուց։ Արդարև Ռուսիոյ Մանչուրիոյ մէջ ըրած օգնակցութիւնէն թարգմիլը չատ հեռուն նշմարեց Ճարոնցին։ Թղէք որ հիմակ չիտակը խօսելու համար, Մանչուրիոյ օգն ալ խիստ յարմար կուգայ Ռուսիացիին թաքցրուն։ (այնպէս կը հաւատան թէ հոն, մթնոլորտին մէջ, թթուածին, մանանին և ազոթը քիմիական հշդրիտ բաղադրութիւն մը ունին)։ Եթէ այդ առոյգարար օդափոխութիւնը մշտատեւ հանգամանք մը առնէ՝ թերեւս օր մը ալ հիւսիսային «կենտրոնական դիտիւնարը» ապտի Ճարոնցիին համար։ ուստի, փափկերանութեամբ իր ազնիւ դրացիին դիտողութիւնը ընդէ՞ւ չի կնայ սրատես կդայիրը։ Եւ արդէն Ռուսիացին՝ Մանչուրիոյ պէս բերրի երկրի մը մէջ օդափոխութենէ դատ ուրիշ ինչ նպատակ կրնայ ունենալ. ոչինչ։ Հետեւաբար պիտի մեկնի ան, տարակոյս չկայ ատոր։ Բայց եկուր տես որ իր չարաշճի կշկիկարը «ձիրմէ»ները չատ նեղ չինած ըլլալուն համար... ոտքի կ'ելլէ ... կ'ելլէ ու կը նստի տեղը։ (սա չօրլիազ կշկիկարները տեղերնին կենան)։

Ճարոն, (¹) Մայրագոյն Արեւելքի մէջ առաջինը կը հանդիսանայ՝ մանաւանդ արհեստական տեսակէտով։ Անգլիական թերթ մը վերջերս կը խօսը՝ մանէր թէ, Ճարոնի գործարանական

(¹) Ինչպէս որ գիտէ ազնիւ ընթերցողը, Ճարոն՝ Խաղաղական Ովկիանոսին մէջ —Հիւսիսային Ասիոյ և գերբնեներուն մօտ— երկիր մըն է՝ գլխաւոր երեք կղզիներէ բաղկացեալ, որոնք կը կոչուին 1. Նիբրոն, 2. Եզո և 3. Ռիու-Սիու։ Բայց ատոր, Ճարոն չրջապատուած է բազմաթիւ մանր կղզիներով որոնք իր ատպուածքը կը կազմեն։ Ասոնք են՝ (տարա. կղզմէ՝) Ռիու-Ռիուի արշիպելագոսը. (տարա. արեւմ. կղզմէ)՝ Գոնէն կղզիները. (հիւսիս. կողմէ)՝ Քուրիլեան կղզիները որոնցմէ մէկ քանիներն Ռուսիայէն ընդունած է 1875ին, անոր տալով, իբր փոխարէն, իրեն պատկանած Սաքալեան կղզին (Ճարոնի հիւսիս. կողմը)։ 1894-95ին Չինաստանի դէմ ըրած յաղթական պատերազմին իբր արդիւնք Ճարոն իւրացուց Ֆորմոզա բարեբեր կղզին (Ճարոնի հարաւ. արեւմ. կողմը)։ Այժմ Ճարոն ունի

թիւնը՝ կ'սպասէր Պետրոսի ինքզինք դատարուն։ Հետեւաբար երբ վերջերը կարուեցան ու քիչ չատ խօսիլ սկսաւ երիտասարդը՝ հարցաքննիչ դատաւորը առիթը չփախցնելու փութկոտութեամբ անմիջապէս օթել եկաւ և սկսաւ հարցաքննութեան։

Ո՛րչափ ալ մեծ ոճիրներ գործած ըլլար Պետրոս՝ վերջապէս հուսարակ գողի մը նման ընտելացած չէր կրնար ըլլալ եղեռնական տեսարաններու, այս պատճառով վերջին ծայր ապդուած էր անցած դարձածներէն ու հակցած ըլլալով որ ինքն ալ պիտի չկրնայ օձիքն ազատել, գտնէ վերջին վայրկեանին անկեղծ մնալու համար ճշդիւ պատմեց թէ, Ժիւլիէթ անունով ձերբակալուած աւագակուհին ինչպէս ամիսներէ ի վեր հետապնդելով ծուղակը ձգած էր մեծահարուստ հանքատէրը, զոր վարպետութեամբ այս օթելը առաջնորդելէ և զայն լաւ մը գինովցնելէ ետք խլած էր անոր ձեռքէն մեծարժէք չէքերը ևն.։

Հարցաքննիչը որ գիտէր այս ամէնը, նոր լուսաբանութիւն մը ձեռք բերելու դիտումով։

—Նախապէս կը ճանչնայի՞ք Ժիւլիէթը հարցուց։

—Բաւական կը ճանչնայի, պատասխանեց Պետրոս խոր հառաչով մը։

—Ինչ պարագաներու մէջ ճանչցած էք զայն։

—Ո՞հ, անմոռանալի պարագաներու մէջ, որ եթէ իմ տեղս ուրիշ մը ըլլար անպատճառ անմեռանալի ըլլալու էր։

(Շարունակելի)

ընկերակցութեամբ որ մտանդ կ'սպասէր հիւրասրահին մէջ։

Երբ դուրս ելան օթէլէն, Մելինէ առանց մտքերդրը սպասելու,

—Դուն այս անդամ բանը մեզի դէմ չէ, ըսաւ, պատիժը գտած է թշուառականը որ չեմ յուսար թէ կրնայ ազատիլ։

—Ամենայն ծանր է վիճակը, հարցուց Սարգիս սիրտանք զգալով Մելինէի յայտնութիւններէն։

—Խօսելու ոյժ իսկ չէ մնացած վերան, գամուած մնացած է անկողնին մէջ, ալէն ձախ չկրնար դառնալ։

Եւ թը մանրամասնաբար պատմեց օրիորդը իր տեսակցութեան արդիւնքը ու երկուքն ալ գտնէ առ այժմ երկրորդ փորձանքէ մը ազատած ըլլալու մխիթարութիւնով վերադարձան տուն, ուր իրենց կ'սպասէին ակնդէս։

Ժ.

Միւս կողմէ ոստիկանութիւնը նմանը չտեսնուած խստութեամբ առաջ կը մղէր ոճիրին քննութիւնը։ Ոճրագործներուն հարցաքննութենէն նոր նոր յայտնութիւններ կը ծագէին որոնց առջեւ երկրորդական հանգամանք մը կ'ստանար այս վերջին ոճիրը։ Այ ամէն ուրացում անօգուտ եղած էր իրական ապացոյցին առջեւ, երբ Շարամոլի ատորագրութիւնը կրող երկու մեծարժէք չէքերը աւազակապետին զրպանէն եղած էին։

Աւելի ստոյգ տեղեկութիւններ ստանալու համար, դատական իշխանութիւնը՝ կ'սպասէր Պետրոսի ինքզինք դատարուն։ Հետեւաբար երբ վերջերը կարուեցան ու քիչ չատ խօսիլ սկսաւ երիտասարդը՝ հարցաքննիչ դատաւորը առիթը չփախցնելու փութկոտութեամբ անմիջապէս օթել եկաւ և սկսաւ հարցաքննութեան։

Ո՛րչափ ալ մեծ ոճիրներ գործած ըլլար Պետրոս՝ վերջապէս հուսարակ գողի մը նման ընտելացած չէր կրնար ըլլալ եղեռնական տեսարաններու, այս պատճառով վերջին ծայր ապդուած էր անցած դարձածներէն ու հակցած ըլլալով որ ինքն ալ պիտի չկրնայ օձիքն ազատել, գտնէ վերջին վայրկեանին անկեղծ մնալու համար ճշդիւ պատմեց թէ, Ժիւլիէթ անունով ձերբակալուած աւազակուհին ինչպէս ամիսներէ ի վեր հետապնդելով ծուղակը ձգած էր մեծահարուստ հանքատէրը, զոր վարպետութեամբ այս օթելը առաջնորդելէ և զայն լաւ մը գինովցնելէ ետք խլած էր անոր ձեռքէն մեծարժէք չէքերը ևն.։

Հարցաքննիչը որ գիտէր այս ամէնը, նոր լուսաբանութիւն մը ձեռք բերելու դիտումով։

—Նախապէս կը ճանչնայի՞ք Ժիւլիէթը հարցուց։

—Բաւական կը ճանչնայի, պատասխանեց Պետրոս խոր հառաչով մը։

—Ինչ պարագաներու մէջ ճանչցած էք զայն։

—Ո՞հ, անմոռանալի պարագաներու մէջ, որ եթէ իմ տեղս ուրիշ մը ըլլար անպատճառ անմեռանալի ըլլալու էր։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»-Ի ԹԷՐԹՕՆԷ

249

ՔԱՍԻՄ

ԿՆՋՈՏ ՀԱՆԳՈՑՑ ՄԸ

ՎԷՊ

ՏՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՖԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ժ.

Պետրոս՝ ընկճուած, լքուած ու միայնակ՝ մէկ քանի վայրկեանի չափ հեծկլտոց յուսահատ հառաչներով։ Բրժիկը բացարձակ հանդիսատ հրամայած էր իրեն և հիմա քանի յուզուէր, այնչափ կը խեղճային մարմինը ծածկող դաղոնի վէրքերը, որոնց կսկիծն ու մրմուռը հարիւր անդամ մահը դիմառել կուտային խեղճ երիտասարդին։

—Անգութ մի՛ ըլլար Մելինէ, կրկնեց, Օրիորդին գութը հրաւիրելու նոր փորձ մը ընելով, մահը ծանրացած է աչքերս վրայ և քանի որ Աստուած դիպ վրաս ու քեզ քովս ղրկեց, վերջինդրութիւն մի՛ տաներ, այլ եւս մեռնելու մտս գտնուող մեկու մը համար։

Մելինէ չպատասխանեց, որերիմին ցոյց տուած ղղջումն ու նուաստացումը մեղմացուցին վրէժխնդրութեան թափը։ Վիրաւորը քաջալերելով Օրիորդին լռութենէն, կրկին շարունակեց թախանձել։

—Դիտեմ թէ ի՞նչ ազնիւ սիրտ կը կրես, ըսաւ, ու ո՛րչափ բարի ես. գոնէ ներէ ինձ որ այն մխիթարութիւնով փակեմ աչքերս, այս վերջերէն բժշկութիւն չկայ ինձ համար. ա՛խ, եթէ կարող ըլլայի անդամ մը ոտքի ելլելու, պիտի տեսնայիր թէ ո՛րչափ բարեփոխուած եմ, բայց մահը մտ է...։

Վիրաւորը չկրցաւ խօսիլ, աչքերը մթագնեցան վայրկենի մը չափ, ուրկէ ետք կրկին խօսք առնելով,

—Հօրդ մատակարարութենէն խնայած գումար մը ունիմ *** դրամատունը, ըսաւ, մօտաւորապէս երեսուն հազար ֆրանք, քու կամքդ կը ձգեմ ասոր գործածութիւնը, մուրհակը պիտի գտնես մնուելիկն մէջ։ Արդուկող կինը՝ Մաքրիկ Հանումը մի մոռնար, չատ բան կը պարտիմ անոր։

Մելինէ ա՛լ ներելու ատիճանին հասած էր. բայց հեռատեսութիւնը արգելք կ'ըլլար վճռական որոշում մը տալու. արդարեւ օրտանց ներած էր՝ բայց արտաքին երեւոյթով չէր ուզեր նոր մտերմութիւն մը հաստատել Պետրոսի հետ որ եթէ ամէն հաւանականութեան հակառակ՝ չի մեռնէր, մեծ փորձանք մը պիտի դառնար գլխուն։ Ուշ չիմ աղջիկը որ անգամ մը զոհուած էր չափազանց բարեսրտութեանը՝, օգտուելով անցեալին փորձառութենէն յաղթեց զգացումներուն ու նոյն խոժոռ դէմքով,

—Ներելու իրաւունքը Աստուծոյ կը պատկանի, ըսաւ, անիկա կը քննէ մարդուս սիրտն ու զգացումները ու անոր համեմատ դատաստան կ'ընէ։

—Անողոք մի ըլլար, հառաչեց վիրաւորը, աչքերս բաց մի ձգեր, Ժիւլիէթէն լուծէ՛ վրէժս, արդէն խօսած եմ ոստիկանութեան ամէն բան,

Պետրոսին այս յայտնութեան առջեւ Մելինէ դող ելլելով,

—Ի՞նչ յայտած ես, հարցուց. միթէ գոնարներուն կողոպտիլը պատմա՞ծ ես։

Պետրոս գլուխովը հաստատականը՝ չան մը քնելով,

—Մի վախնար անունդ խառնած չեմ գործին, ըսաւ, բան եմ թէ ինձ խնայելու համար Օր. Շարամովի կողմէ ինձ յանձնուած էին անոնք, զորս կորզուցեց այն աւազակուհին։

—Ա՛յսչափ միայն, հարցուց Մելինէ։

—Ասկէ աւելին չեմ խօսած, կրկնեց հիւանդը եւ կրկին ինկաւ իր նախկին անզգայութեանը մէջ։

Իր նպատակին հասած էր այլեւս Մելինէ, վախնալու պատճառ չունէր հիմա Պետրոսէն, որ հակառակ բժիշկին տուած յոյսերուն՝ ապրելու երեւոյթ չէր ցուցներ բնաւ, մանաւանդ եթէ ապրէր իսկ՝ այսչափ խղճահարութիւն ցոյց տալէ ետք հաճելի չէր որ

հիներուն վրայ նոր չարիքներ ալ նիւթել փորձէր։ Ուստի տեսակցութեան արդիւնքէն խիստ գոհ, Պետրոսի մէկ քանի յորդորական խօսքեր ևս ուղղելէ ետք, տեսաւ որ խօսելու վիճակին մէջ չէր այլ ևս, առանց մտերմութիւն ցուցնելու, առանց ձեռքը երկնցնելու, մեկնեցաւ սենեակէն։

Քառորդի մը չափ տեւած էր այս տեսակցութիւնը, բժիշկը որ փափկանաստութեամբ ներս չէր մտած ու թող տուած էր որ երկուքը առանձին խօսակցին՝

—Ի՞նչպէս տեսաք հիւանդը, հարցուց։

—Տկար, պատասխանեց Մելինէ չուզելով աւելի երկար խօսիլ. ետքը նկատելով որ կրնայ ապնդային պէտք ունենալ բժիշկին ծառայութիւններուն, զայն չաղմուելու համար։

—Ձեր դարմանումին եղանակը սքանչելի է, յարեց, ամէն Լոզմ մաքրութիւն ու խնամք կը տեսնամ, բայց հիւանդին վիճակը...։

—Այո՛, օրիորդ, կրկնեց բժիշկը մատանդ դէմքով մը, արիւնահոսութիւնը ոյժէ ձգած է խիստը, եթէ ուրիշ պաշտօնակիցի մը ձեռքն ինկած ըլլար չեմ կարծեր որ հիմա ձեզի հետ խօսելու վիճակին մէջ գտնուէր։

—Արդարեւ շնորհաւորութեան արժանի է ձեր այս յաջողութիւնը, ըսաւ Մելինէ ու հրաժեշտ առնելով բժիշկէն՝ մեկնեցաւ ծոթէլէն Սարգիսի հանդէպ։ Ուստի տեսակցութեան արդիւնքէն խիստ գոհ, Պետրոսի մէկ քանի յորդորական խօսքեր ևս ուղղելէ ետք, տեսաւ որ խօսելու վիճակին մէջ չէր այլ ևս, առանց մտերմութիւն ցուցնելու, առանց ձեռքը երկնցնելու, մեկնեցաւ սենեակէն։

Քառորդի մը չափ տեւած էր այս տեսակցութիւնը, բժիշկը որ փափկանաստութեամբ ներս չէր մտած ու թող տուած էր որ երկուքը առանձին խօսակցին՝

—Ի՞նչպէս տեսաք հիւանդը, հարցուց։

—Տկար, պատասխանեց Մելինէ չուզելով աւելի երկար խօսիլ. ետքը նկատելով որ կրնայ ապնդային պէտք ունենալ բժիշկին ծառայութիւններուն, զայն չաղմուելու համար։

—Ձեր դարմանումին եղանակը սքանչելի է, յարեց, ամէն Լոզմ մաքրութիւն ու խնամք կը տեսնամ, բայց հիւանդին վիճակը...։

—Այո՛, օրիորդ, կրկնեց բժիշկը մատանդ դէմքով մը, արիւնահոսութիւնը ոյժէ ձգած է խիստը, եթէ ուրիշ պաշտօնակիցի մը ձեռքն ինկած ըլլար չեմ կարծեր որ հիմա ձեզի հետ խօսելու վիճակին մէջ գտնուէր։

—Արդարեւ շնորհաւորութեան արժանի է ձեր այս յաջողութիւնը, ըսաւ Մելինէ ու հրաժեշտ առնելով բժիշկէն՝ մեկնեցաւ ծոթէլէն Սարգիսի

Գ.

Ուստի տեսակցութեան արդիւնքէն խիստ գոհ, Պետրոսի մէկ քանի յորդորական խօսքեր ևս ուղղելէ ետք, տեսաւ որ խօսելու վիճակին մէջ չէր այլ ևս, առանց մտերմութիւն ցուցնելու, առանց ձեռքը երկնցնելու, մեկնեցաւ սենեակէն։

Քառորդի մը չափ տեւած էր այս տեսակցութիւնը, բժիշկը որ փափկանաստութեամբ ներս չէր մտած ու թող տուած էր որ երկուքը առանձին խօսակցին՝

—Ի՞նչպէս տեսաք հիւանդը, հարցուց։

—Տկար, պատասխանեց Մելինէ չուզելով աւելի երկար խօսիլ. ետքը նկատելով որ կրնայ ապնդային պէտք ունենալ բժիշկին ծառայութիւններուն, զայն չաղմուելու համար։

—Ձեր դարմանումին եղանակը սքանչելի է, յարեց, ամէն Լոզմ մաքրութիւն ու խնամք կը տեսնամ, բայց հիւանդին վիճակը...։

—Այո՛, օրիորդ, կրկնեց բժիշկը մատանդ դէմքով մը, արիւնահոսութիւնը ոյժէ ձգած է խիստը, եթէ ուրիշ պաշտօնակիցի մը ձեռքն ինկած ըլլար չեմ կարծեր որ հիմա ձեզի հետ խօսելու վիճակին մէջ գտնուէր։

—Արդարեւ շնորհաւորութեան արժանի է ձեր այս յաջողութիւնը, ըսաւ Մելինէ ու հրաժեշտ առնելով բժիշկէն՝ մեկնեցաւ ծոթէլէն Սարգիսի

արտադրութիւններն, (ինչպէս հովանոց, թաչկինակ, հայելի, ժամացոյց, մեռաքսեղէններ, թուղթ, ածառ, երկաթէ թել, գուլպա եւն. եւն.), անմըրցելի կերպով—կէս գինով գրեթէ—կը վաճառուին Հնդկական և Խաղաղական Ովկիանոսներու ծովեզերեայ քաղաքներուն մէջ. նոյն իսկ Մինկաբուրի մէջ որ... անգլիական առեւտուրի կեդրոնն է ստուգիւ: Ճաբոնի յառաջդիմութիւնն զգալի եղած է մասնաւորաբար այս վերջին քսան տարիներու մէջ: 1883ին Ճաբոն Բիօթօ (²) ի մէջ իր առաջին Արուեստահանդէսը կ'ընծայէր քաղաքակրթեալ աշխարհին: Ցեսոյ, քանի մը տարին անգամ մը, իր մայրաքաղաքին— Թօքիօ (³)— մէջ յաջորդաբար երեք արուեստահանդէսներ տեղի ունեցան: Այս տարի ալ, հինգերորդ անգամն ըլլալով, Մարտ մէկէն մինչեւ 31 Ցուլիս՝ Օզաքի (⁴) մէջ փայլեցաւ Ճաբոնի «Ազգային Արուեստահանդէս»ը որու մասին գովեստով է որ խօսեցան Ամերիկայի, Անգլիոյ և Գերմանայի մասնագէտ թերթերը: Օզաքի «էքսբօզիսիօն»ը շքեղ ըլլալով հանդերձ մեծ յաջողութեամբ պսակուեցաւ: Հողագործութիւնը, վաճառականութիւնը, գործարանական ոչ պէս արտադրութիւններն, մեքենայնութիւնը, գեղարուեստը, դաստիարակութիւնը, կենդանաբանութիւնը եւն. մասնաւոր շէնքեր կը վայելէին հոդ և որոնց մէջ ցուցադրուած պատուաբեր նմոյշներն խիստ ուշադրաւ եղան:

Նաւաշինութեան մասին Ճաբոնի յառաջդիմութիւնն զմայլելի է: 1899ի սկիզբներն Լոնտոն հասաւ Սթաչի-Մառու անուամբ ճաբոնական շոգենաւ մը որ ամբողջովին Նակազաքիի (⁵) մէջ շինուած էր: Արդ, անգլիացի նաւակառոյց երկրաչափներ զայն հետաքրքրութեամբ քննելէ յետոյ՝ վեհանձնութեամբ յայտարարեցին թէ՝ այդ շոգենաւը՝ Անգլիոյ լաւագոյն գործարաններէն դուրս եկած նաւու մը յարեւ նման կատարելութիւն ունէր:

Այս տարուան Օզաքայի արուեստահանդէսը ցոյց կուտայ բացորոշ կերպով թէ՝ Ճաբոն չի քնանար, այլ անդադար կ'աշխատի իր յառաջդիմութեան և իր բոլոր ջանքերն յաջողութեամբ կը պրակուին: Միւս կողմանէ պէտք է ընդունիլ որ, եթէ Ճաբոնցին բնականէն ճարպիկ ու խելացի է, ներկայ յառաջդիմութիւնը սակայն մեծաւ մասամբ կը պարտի Անգլիոյ երկու հոչակաւոր նախարարներուն հեռատես քա[illegible] վերջերս եւրոպացի հմուտ հրապարակագիր մը—նախ Լորտ Բալմերթըն ու յետոյ Լորտ Պիքընֆիլտ՝ բարոյապէս և նիւթապէս օգնեցին Ճաբոնի՝ զայն Ռուսիոյ դէմ Ծայր. Արեւելքի մէջ կարեւոր պատնէշ մը ընելու համար: Սոյն քաղաքականութիւնը յաջողած է այժմ: Եթէ այս ժրաջան ընթացքով չարուն նակէ Ճաբոն, տարեկոյս չկայ որ ապառդային մէջ մեծ պետութիւն մը ըլլալու կոչուած է ան:

Զըսի՝ քիչ մը վերը թէ Ճաբոնցիին անմեղ աչուկներն աչ ու ձախ կը նային... արթնութեամբ:

ՊԱՒՂՈՍ

ՓԱՍՏԱԲԱՆԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

Հայերէնի, Տաճկերէնի և Ֆրանսերէնի քաջամուտ երիտասարդ մը, վերկայուած՝ Կայսերական Մեքիպը Իսաեիէն, կը փափաքի քարտուղարութեան պաշտօն ստանձնել Փաստաբանի մը քով:

Մաքուր գիր, պարկեշտ բնաւորութիւն, դիւրամատչելի պայման:

Դիմել Մանզումէի խմբագրատուն:

47,500,000 բնակիչ: Ընդհանրապէս Պուտտայադաւանութիւնն է Ճաբոնցիներուն կրօնքը: Ճաբոնի դրամը են կը կոչուի և արժէքն է 12 գրշ. 35 փարայ (մէճիտիէն 20 գրշ.ի հաշուով):

(²) Բիօթօ. Նիբբոն կղզւոյն մէջ: Նախապէս Ճաբոնի մայրաքաղաքն էր (1868էն առաջ): Ունի այժմ 350,000 բնակիչ:

(³) Թօքիօ. այժմեան մայրաքաղաք Ճաբոնի, ունի 1,350,000 բնակիչ:

(⁴) Օզաքա. Նաւահանգիստ Նիբբոնի մէջ: Վաճառական քաղաք Ճաբոնի: Հոն կան բազմաթիւ մանածի գործարաններ որոնք յաջողութեամբ կը մրցին Անգլիոյ—Լանկշայրի— բամբակեղէններուն դէմ: Օզաքա չատ իրաւամբ կը վայելէ «Ճաբոնական Մանչեսթրը»ի տիտղոսը. ունի այժմ 820,000 բնակիչ:

(⁵) Նակազաքի. ճաբոնական նաւահանգիստ Բիու-Սիու կղզւոյն մէջ: Ունի 45,000 բնակիչ: Կարեւոր նաւաշինութեան գործարաններ կան հոս:

ՎԱՂՐԻԱՆ ԹԻՒՈՎ

Խիստ բանեկան յօդուած մը

ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ

ԵՒ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋ

Մանօր ու ձեռնհաս գրիչի մը գրուած:

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԾԱՆՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ.—Բարիզէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսիա և Ճաբոն Մ. Արեւելքի խնդրոյն մէկ կարգադրութեան հիմերուն վրայ դրեթէ համաձայնած են: Ֆրանսայի և Ռուսիոյ բարեկամական դիտողութիւնները նպաստեցին տագնապը լուծելու, և առաջարկուած պայմանագրութեան հիմերը հետեւեալներն են.—

«Ռուսիա պիտի ընդունի երկու պայմանագրութիւններ, զորոնք Ճաբոն և Քորէա կնքած են 1896 և 1898 թուականներուն, և որոնցմով Ճաբոն զանազան իրաւունքներ կ'ստանայ Քորէայի մէջ, ինչպէս նաև Քորէայի մայրաքաղաք Սէուլի մէջ պահակազօրք ունենալու իրաւունքը: Սակայն փոխարէն, Ճաբոն կ'ընդունի ռուսական պայմանագրութիւնը Մանչուրիոյ մասին:»

Թէև դեռ յայտնապէս ծանուցուած չէ, կը կարծուի թէ Զինաստանի և Քորէայի մէջ բաց դրան քաղաքականութիւնը, ինչպէս նաև երկու երկիրներուն ամբողջութիւնը պիտի ճանչցուին:

«Երբ արտաքին գործոց Նախարար Կոմս Լամտորֆի Բարիզ եկաւ, կը յարէ նոյն հեռագիրը, Մ. Տէլքասէ առիթէն օգուտ քաղեց ցոյց տալու համար անոր թէ Ֆրանսայի շահը կը պահանջէ որ Մ. Արեւելքի խնդիրը խաղաղութեամբ լուծուի: Սակայն Ֆրանսայի արտաքին գործոց Նախարարը միեւնոյն ատեն վստահացուց ռուս պաշտօնակիցը թէ, ինչ որ ալ ըլլայ Ճաբոնի հետ բանակցութեանց արդիւնքը, Ռուսիոյ Նկատմամբ Ֆրանսայի բռնած դիրքը պիտի չփոխուի: Կոմս Լամտորֆի պատասխանեց թէ Ռուս կնամեակորութեան քաղաքականութիւնը խաղաղիկ կարգադրութեան մը կը ձգտի:

«Միևնոյն ժամանակ, Մեծն Բրիտանիա նոր դիտողութիւններ ըրած է Թօքիօ, Ճաբոնի կառավարութեան մօտ:»

*** Նիւ Եորքէն Թայմզի ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ճաբոնի [illegible] մը մասին տարածուած լուրերը հաստատուած չեն:

*** Ճաբոնի Երեսի. Ժողովին ազգայնական անդամները գումարում մը ընելով որոշումագիր մը քննարկեցին խիստ բուռերով, պանարակելով Ճաբոնի արտաքին թոյլ աշխարհավարութիւնը, և յայտարարելով թէ Մ. Արեւելքի խաղաղութիւնը կը պահանջէ որ Ռուսիա պարպէ Մանչուրիան, և Մանչուրիական նաւահանգիստները բացուին արտաքին վաճառականութեան առջև:

*** Ճի Ճի ճաբոնական օրաթերթը խիստ յօդուած մը կը հրատարակէ Մ. Արեւելքի մէջ Ռուսիոյ տարութեան վրայ: «Ռուսիոյ հետ պատերազմի մը հետեւանքը, կ'ըսէ ճաբոներէն թերթը, ո՛չ միայն Մանչուրիոյ մէջ ռուսական ազդեցութեան կորուստը պիտի ըլլայ, այլ Տէրութեանց շարքին մէջ իր դիրքը մեծապէս պիտի փոխուի:

*** Ճաբոնի Նախարարաց Խորհուրդը արտասովոր նիստ մը ունեցաւ անցեալ շաբթու: Խորհրդակցութիւնք գաղտնի մնացին:

*** Թօքիոյէ եկած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ Բարիզէ եկած հեռագրին բովանդակութիւնը բոլորովին սխալ է: Ռուսական տարիբէ քաղուած լուրեր են անոնք Եւրոպայի հանրային կարծիքը շփոթեցնելու համար: Ռուսիա դեռ պատասխան տուած չէ Ճաբոնի:

*** Վերջին լուրը ա՛յն է թէ Ճաբոնի կառավարութիւնը տարպողաբար կը պահանջէ Ռուսիայէն շուտով պատասխանել իր Ծանուցագրին: Բեթերսպուրգի Ճաբոնական դեսպանը անցեալ շաբթու երկու անգամ պատասխան ուզեց Լամտորֆի կոմսէն, և կոմսը պատասխանեց թէ անձամբ Ալեքսանդրով պիտի երթար Նիքոլա Զարին ներկայացնելու խնդիրը, բայց Կայսրուհին հիւանդութիւնը աշգելք է իրեն համար:

*** Զինաստանի մէջ ալ Ռուսիոյ դէմ դիտողութեան շարժումը կ'աւելնայ օրէ օր: Զօրավարները տեղեկագիրներ կուտան Զինու Կառավարութեան իրենց ուժերուն վրայ, և կը պնդեն որ Ռուսիա Մանչուրիայէն դուրս ելնէ:

ՌԱՅԽԱԹԱԿԻՆ, ԲԱՑՈՒՄԸ.—Գերմանի Կայսրութեան Երեսի. Ժողովը Բ. օր սովորական շքեղութեամբ բացուեցաւ Հին Պալատին Սպիտակ Սրահին մէջ: 150 անդամներ ներկայ էին, շատերը համազգեստով: Վարչապետ Ֆոն Պիլով Գահոյեց պատուանդանին կողմը առաջանալով կարդաց Գահաճառը, որ ուշադրութեամբ կունկնդրուեցաւ: Նախ կը յայտնէր Կայսեր շնորհակալութիւնը իր հիւանդութեան միջոցին ցոյց տրուած համակրութեան համար: Ցետոյ կը յայտարարէր թէ տնտեսական տագնապը դէպ ազդեցութիւն ըրած է Կայսրութեան եկեմուտքին վրայ, և փոխառութիւն մը դարձեալ անհրաժեշտ է Ելմտացոյցին հաւասարակշռութիւնը պահպանելու համար: Ապա կը յիշատակուէին առեւտրական պայմանագրութեանց բանակցութիւնները: Գահաճառը կը յարէր.—

«Մեծին Բրիտանիոյ մաքսային քաղաքականութեան անսոյզ վիճակին համար, առ այժմ այդ երկրին հետ մեր առեւտրական յարաբերութիւնները փոխուած չեն:»

Արտաքին գործոց վրայ խօսելով, Գահաճառը կ'ըսէ.—

«Դերման կայսրութիւնը բարեկամական յարաբերութիւններ կը պահպանէ բոլոր օտար Տէրութեանց հետ: Արտաքին խնդիրներուն վրայ համաձայն է օտար Տէրութեանց հետ: Այս տարի եւս Կայսրը կարգացաւ անձնապէս գաղտիարի փոխանակութիւններ ընել Հռոմի և Վիեննայի իր օգուտակար Զինակիցներու հետ և Ռուսիոյ կայսրութեան բարեկամ Վեհապետին հետ: Այս առիթներուն մէջ հաստատուեցաւ և կրկնուեցաւ այն բաղձանքը թէ Խաղաղութիւնը, որ ժողովուրդներուն բարօրութեան ամենամեծ օրհնութիւնն է, հաստատուն պահուի և զօրանայ դարձեալ:»

ԲԱՄԲԱՍԿԸ.—Հիւսիսանոց և Հարաւայնոց ամերիկեան Պատերազմէն ի վեր բամբակի գիները ա՛յնքան բարձրացած չէին որքան բարձրացաւ անցեալ շաբթու Նիւ Եորքի մէջ: Երեք միլիոն հակի վրայ գործառնութիւններ եղան:

*** Միացեալ Նահանգաց երկրագործական Պաշտօնարանին Վիճակագրական Ճիւղը ներկայ տարւոյ բամբակի հունձքին վրայ իր վերջնական Տեղեկագրին մէջ կ'ըսէ թէ արտադրութիւնը եղած է 9 միլիոն 962,030 հակ, մէն մի հակի ծանրութիւնը 490.8 լիպրա միջին հաշուով: Բայց ամերիկեան կառավարութիւնը 33 տարիէ ի վեր է որ պաշտօնական տեղեկագիրներ կը հրատարակէ բամբակի հունձքին վրայ, այդ տեղեկագիրներուն 28ին մէջ միջա հաշիները իրականէն պակաս երեւցած են, և առնուազն 1 միլիոն 500,000 հակ պակաս ցոյց տուած են: Մասնաւորներու տեղեկագրութիւնները 10էն 11 միլիոն հակ կը հանեն բամբակի այս տարուան բերքը: Սակայն նին մէջ ոգեւորութիւնը և իրարանցումը կը շարունակեն: Միլիոնորդները գոթի վրայ են:

ՌՈՒՍԻԱ. Զինաստանէն այս տարուան համար 7 միլիոն 702,689 ռուպլ պատերազմի ուղղանք պիտի ստանայ ի հաշիւ կոփամարտիկներու խնդրոյն պատճառաւ իրեն ինկած բաժինին: Ամբողջ այդ բաժինն է 18 միլիոն 408,404 ռուպլ:

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒԻ ՄԸ ԸՆԿՂՄՈՒՄԸ. — Ֆլորա յածանաւը, որ կը վերաբերէր Խաղաղական անգլիական Նաւախումբին, Տէնման կղզին առջեւ ընկղմեր է մուչի ժամանակ ապառաժուտ ծովեզերքին զարնուելով: Քանի մը տարի առաջ Վիլլամէթ շոգենաւն ալ ճիշդ այն կողմերը ընկղմած էր: Խաղաղականի բրիտանական Նաւախումբին հրամանատար ծովակալ Պիքֆորտ նաւաբեկութեան վայրը գընաց իսկոյն: Կարելի եղած է 600 թոնս ածուխ և մթերք դուրս հանել արկածեալ մարտանաւէն, որ անուելի չառաջացմամբ ժայռերուն զարնուեցաւ: Օգը հանդարտ էր: Կը կարծուի թէ նաւապետը կղզիին փարոսը ուրիշ փարոսի մը տեղ ենթադրեր է: Ֆլորա ծովիկուցուած էր 1893ին: 241,810 անգլ. ոսկի ծախքով: 330 ոտք երկայն և 49 ոտք լայն էր, ժամը 19 մղոն ընթացքի ունէր:

ԱՀՌԵԼԻ ՈՃԻՐ ՄԸ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ.—Անցեալ Դ. իրիկուն Օպելիսք փողոցին թիւ ինը գինետան մէջ իր «սիրահարէն լքուած աղջիկ-մայր մը»ի դարձուածքի յոյժ հզերական վայրկեանի մը մէջ կերաւ իր զաւկին երեսը: Այս անբնականալի գործին հեղինակուհին՝ Մաթիլտ Էսթիվալ 26 տարեկան է, Բնիկ Գոտոյէն: Այդ քաղաքին մէջ մատրմութիւն կապած էր Բաուլ Տիւֆիլ անուն մասնաճառի ալեկերտի մը հետ, որուն հետ Մարսիլիա գնաց, ուր երկուքն ալ մասն այրեն տիկին Մէրլի տունը, աղջիկը իբրեւ սպասուհի և մանչը իբրեւ կառապան: Տիւֆիլ խօսք տուած էր Մաթիլտին կարդուիլ իրեն հետ, բայց մեղապարտ յարաբերութեանց արդիւնքը մանկիկ մը ծնելու վրայ ըլլալով, ամէն օր կը յետաձգէր իր խօստումին իրականացումը: Ցաղոդեցաւ նոյն իսկ հեռացնել իր տարիւտին, և իր ծնողաց տունը ճամբել զայն Գորսօ տղայ մը ուր սառոյց չկար: Փորձեցին առաջաստ պարզել և ուղղուիլ դէպի Բուլէ կղզին. բայց համարդութիւնը հաստատ էր, շոգենաւը առնարլուրներուն վրայ նեռուեցաւ հովին սաստկութենէն:

«Անպատմելի էր ամէնուն անձկութիւնը: Կը վախցուէր որ Անքարֆիֆ նորէն կը քանտուի սառոյցներէն և յետոյ վար կ'իջնէ, որովհետեւ հակառակ ջրանցքներուն բանելու ջուրը միշտ շոգենաւին մէջ կ'եկնէր: Երբ տեսնուեցաւ որ բոլոր ջանքերը անօգուտ էին, հրաման տրուեցաւ տէրէն միջոց ձեռք առնել, որովհետեւ շոգենաւը կը սկսէր վար իջնել:

«Ամէն մարդ քաջաբար վարուեցաւ: Անքարֆիֆը կապեցին ահագին սառնակոյտի մը, որուն վրայ փոխադրուեցան բոլոր զգեստները, ննջարկները և տակառները: Ամէնքը հաւաքուեցան շոգենաւին արաքը առաւօտեան ժամ 8ին: Կայմին վրայ բարձրացուցին շուէտացի դրօշը, յետոյ շոգենաւէն դուրս ելան և պարանները կտրեցին: Հոսանքը նաւը հեռացուց սառնակոյտէն ուր ապաստանած էինք: Ջուրը կամաց կամաց խուժեց Անքարֆիֆէն ներս, առաջին անգամ աներեւոյթ եղաւ առաջնակողմը: Վերջապէս շուէտական դրօշը սուզուեցաւ կոհակներուն տակ: Այն ատենՓետար. 12ն էր կէս օրը 54 վայրկեան անցած էր: Անքարֆիֆ ի սպառանալայտ եղած էր:»

ԶԱՐՈՒՀԻՒՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ.—Ռուսիոյ կայսրուհիին առողջութիւնը՝ վաղանցիկ մտահոգութիւն մը պատճառելէ վերջ՝ այսօր ապաքինութեան լաւ ճամբուն մէջ է: Զարուհին հիւանդացաւ Սքիէրնէվիչէի մէջ, Լէհաստան, սրսուռամիկի պարագաներու մէջ: Ռուսիոյ կայսերական ընտանիքը՝ ընկերակցութեամբ Հէսի մեծ դուքսին և իր փոքրիկ դստեր՝ Էլիզապէթ իշխանուհիին, հապճեպ տեղաւորուած էր Սքիէրնէվիչէի որոշուած քնակութեան մէջ, և անա անակնկալ և չանթեւարիչ հիւանդութիւն մը յանկարծակի փոքրիկ իշխանուհին իր հօրը և իր հօրաքրոջ՝ Զարուհիին գրոսմանքէն: Զարը և Զարուհին կը պատրաստուէին Տարմշդատ տանիլ իրենց աներձագը և եղբայրը, երբ կայսրուհին ինք ալ անկողին ինկաւ աջ ականջին վրայ անտանելի ցաւեր զգալով: Բժշկական փոքրիկ գործողութիւն մը կատարուեցաւ բլթակին վրայ: Անմիջապէս ցաւերը մեղմացան: Ռուսիոյ կայսերական ընտանիքը փութաց մեկնիլ այդ Սքիէրնէվիչէի քնակարանէն, որ ա՛նքան տխուր յիշատակներ պատճառեց իրեն և վերադարձաւ Զարքօէ-Սէլօ:

ԿԻՅԵՕԹԻՆԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ.—Աչիլ Բօթէն, որ սպանած էր Տրնիզան անուն այրին և անոր փոքրիկ զաւակը 7 տարեկան, որուն միակ յանցանքն էր... լացած ըլլալը, գլուխը վրայ տալով պիտի քաւէ իր ոճիրը: Ֆրանսայի համբաւաւոր դահիճ Մ. Տէպլէ անցեալ օր իր օգնականներուն ընկերակցութեամբ Գոլէ գնաց: Մ. Տէպլէ միջահասակ մարդ մըն է, այլ գիրուկ և ուսկրուտ: Խոշոր պեխեր ունի և խոշոր մօրուք, շիկագէմ: Մազերը խարտեաշ են և ցանցառ, դիմագիծերուն ամբողջութիւնը հեզահամբոյր երեւոյթ մը կը ներկայացնեն: Երկայն բարտիսիս մը կը կրէ լայնեզր գլխարկով մը, Դահիճէ աւելի բարեկեցիկ քաղաքնիի մը երեւոյթը ունի: Անմիջապէս Գոլէի դատարանը գնաց, ուր ներկայացուց պաշտօնական ծրարը, որ կը պարունակէ դատապարտեալին անունը և մահացուցման հրամանը: Դահիճը յետոյ Օթէլ Բանթինանթալ գընաց, ուր պիտի անցընէր այն գիշեր (անցեալ Երեքշաբթի): Իր օգնականները հեռաձգիչներուն ի՛նչ տեսակ մարդիկ ըլլալը հասկնալու համար անգլիերէն կը խօսին իրարու հետ: Իրիկուան դէմ Գոլէի կայարանը հասաւ մահու գործիքը, Կիյեօթինը, որուն կեդրոնատեղին է Բարիզ:

*** Երկրորդ օրը գլխատումը տեղի ունեցաւ: Բանտին քոմիսէրը Բօթէնի քով երթալով ծանոյց.—

—Բաւականութեան ժամը հնչեց քեզի համար: Բալ եղիր:

—Ա՜հ, պատասխանեց դատապարտեալը հազիւ լսելի ձայնով.

Բանտապետը հարցուց Բօթէնի թէ կը փափաքի՞ քօրտիալ մը առնել:

—Այո՛, քիչ մը սուրճ եթէ կ'ուզէք պատասխանեց մարած ձայնով մը:

Գուսաթ մը սուրճ տրուեցաւ զոր կամալ տալաւ մէկ անգամուն:

Ցետոյ տարին զայն կամ աւելի քաղքենցին—որովհետեւ կը դողար,—մինչև կառքը, ուր դահիճը նստաւ քանանային և իր օգնականներուն հետ: Կառքը սրարշաւ ճամբայ ելաւ, և գլխատման վայրը հասաւ, Կիյեօթինէն քանի մը մէթր անդին: Բօթէն կեցաւ վայրկեան մը, գլուխը դարձուց աջ ու ձախ: Ձեռքերը ետեւը կապեցին, և մերկ կուրծքը ուռուցիկ դուրս մնկուեցաւ: Օգնականները զայն դէպի Կիյեօթինը քշեցին, որուն տախտակը շարժեցաւ: Մէկ կայծ: Խուլ հարուած մը: Արդարութիւնը կատարուած էր: Գլխատեալին դիակը կարմիր կողովին մէջ դրուելով Բարիւսէնները գերեզմանատունը զետեղուեցաւ:

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ.—Ֆրանսայի Փողոցրանոցը 1903 տարւոյն համար 16 միլիոն Ֆր.ի նիքելէ մանր դրամ կոխած է:

ՊԵՐԼԻՆՑԻ ՄԻԼԻՈՆԱՏԻՐԸ.—Գերլինի աւտրիական դեսպանը պաշտօնապէս իմացուց այդ քաղաքին փաստաբաններէն Մ. Բէթրիքի, որ շատ բարեկեցիկ վիճակ չունի, թէ իր ազգականներէն սեղանաւոր մը Մաճառաստանի մէջ մեռեր է վախսուն միլիոն մարք թողլով իր ազգականներուն, որոնցմէ ամէնէն մօտն է Մ. Բէթրիքի:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵԼԿՐԱՏ, Դեկտ. 6.—Նախարարներէն ոմանց գործունէութեան նկատմամբ բազմաթիւ երեսփոխաններու յայտնած դժգոհութեան պատճառով, Կրուիլի դահլիճին դիրքը խախտած կ'երեւի: Մինչեւ իսկ կը կարծուի թէ դահլիճը մատգիր է հրաժարիլ, բայց պաշտօնապէս կը հերքուի ամէն տագնապ: Այսօր հանդերձ, ճանրիճին հրամանը մօտաւորապէս կ'երեւի: Սիրելի բարգրին խօսքին նայելով, Օրնսթոնխանէրէն ոմանք պիտի հրաժարին Պելկրատի արքեպիսկոպոս և դասերէց Իսնովկենտ օրբաղանը որ իր հրաժարականը տայ: Եթէ չհամակերպի, Սքուպչինայի մէջ հարցապնդումներով պիտի խախտեն իր դիրքը, այնպէս որ կամայ ակամայ պիտի պարտաւորի հրաժարիլ:

ՎԵՆԵՏԻԿ.—Խստաշունչ հովէն առաջ եկած սաստիկ մակընթացութիւնը ողողեց քաղաքին մեծ մասը: Կէսօրուան ատենները, չրջագայութիւնը անկարելի դարձած էր: Գնդասլերը Ս. Մարկոսի հրապարակին վրայ կ'երթեւեկէին, նորանոր սեսարան մը ընծայելով:

ՊԵՐԼԻՆ.—Ֆոսիէ Զայրունկի կ'իմանայ թէ Զօր. Բուրօրադքին պիտի յաջորդէ Կալիցին իշխանին:

ՄԱՏՐԻՏ.—Վարչապետ Մ. Մօրա յայտարարեց թէ նոր դահլիճը պիտի հեռաւէ Մ. Սիլվելայի քաղաքականութեան. Նոր դահլիճը վաղը հարցրդարանին պիտի ներկայանայ:

ԲԱՐԻԶ.—Բրդի Բարիզեան կը ներքէ ծովային նախարար Մ. Բէլլանի հրաժարման զրոյցները: Ծովային նախարարը Երեսփ. Ժողովին քանի՞ անգամ միայն պիտի հրաժարի:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1903 թուականի Դեկտ. 6.)

ՑՈՐՆ

Սէրթ էքսթրա, օխան	42 փ.
» միջին տեսակ	34-36 »
Ճերմակ Ա. լիպրայէն պակաս	8-8¼ ղ.
» Բ. »	8¾ »
Մախալիթ (խառն) »	9¼-10 »
» (հաճարով) »	10½-11½ »

Այսօր ժամանեց Բուլգէի 6 վագոն լիպրաէն պակաս 8½-9½ ղրշ.

Այսօր ժամանեց 6 վագոն ցորեն Ա. նաստոլ:

ԱԼԻՒՐ

Տեղական քրմա Ա. պարկը	72-73 ղ.
» » Բ. և Գ. »	68-70 »

Այսօր ժամանեց Օտէսա 350 պարկ: Վարնա 1500 և Մարսիլիա 1650:

ԹԵՓ

Օխան 17½ փարա:

ԳԱՐԻ

Բէսսարէնեէ	10½ ղրշ. գիրը
Բուլգէի	10-10¼ »

ՄԻՍԻՐ

Օխան 20 փարա ագարմա:

×

Նոյեմբեր 11էն 17 հրապարակի չարաթական վաճառականներուն ցուցակը.

ՔԻՐԵՔ

7 պարկ Դեղին	12
8 » Պիսնոս	15

ԹԻՖԹԻԿ

18 հակ Դապա	8½-9½
160 » Գոնիա (Տաղ մալը)	13½
22 » Գրդէհիր եւն.	13½-13¾

ԱՖԻՈՆ

4 մնտուկ Իսկիշէհիր	109
8 » Ամասիա	129
2 » Նալլըխան	108
10 » Մալաթիա	109—115
6 » Հաճիքէօյ II	125½

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լակի շէհիրի մէջ վերջին անգամ պատահած աղէտալի հրդեհէն մեր ուղեցած վնասները կարի չուտ և ամենայն կանոնաւորութեամբ սատացած ըլլալնուս համար մեր խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնենք բարեհամբաւ Պալգան ապահովագրական Ընկերութեան և իր Թուրքիոյ տնօրէն Արշակ էֆ. Ունճեանի՝ ինչպէս նաև տեղւոյն գործակալ Ռուբէն էֆ. Տէմիրեանի:

Ստորագրեալք՝ Ճորճի Կիւլիւ, Գոսքի Սարի, Ճրճրբեան Եղբարք, Աւետիս Տուրկութեան, Ռուբէն Տէմիրեան, Թէոդորոս Էօլմեզ օղլի.

Էսկիշէհիր 21 Նոյ. 1903

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԳՈՐԾԵՐ

Վարչական Յանձնաժողովը, որ կազմուեցաւ Խառն Ժողովի վերջին նիստին մէջ՝ նախաքննելու համար Երուսաղէմի գործերու մասին Բարթող Էֆ. Թէլեանի տեղեկագիրը՝ գումարուեցաւ երէկ առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Մ. Պատրիարք Հօր։ Ներկայ էին Յանձնաժողովին բոլոր անդամները, Տ. Վահրամ արքեպիսկ. Մանկունի, Տ. Գարեգին Ա. քահանայ Սեմեան, Գրիգոր էֆ. Խարեան և Մինրան էֆ. Պէթեան։

Խորհրդակցութիւնները տեւեցին երկու ժամ, մասնակցութեամբ Երուսաղէմի Պատ. Փոխանորդ Տ. Դէորգ եպիսկ. Երէցեանի և Թէլեան էֆ.ի։

ԿԻՐԱԿԻ օր Գում գաբուի դուրսի Մ. Յարութիւն եկեղեցիին մէջ տիկ. Գարամանեան յուղարկաւորութեան ատիթ քահանայի մը կողմէ կատարուած՝ գայթակղական մէկ արարքին համար, տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդը գրով մը խնդիրը պարզած և այս մասին Պատրիարքարանէն վերջնական որոշումի մը խնդրած էր, աւելցնելով որ այդ քահանան, Տ. Դարեգինը, այլեւս չկրնար պաշտօնավարել իրենց եկեղեցիին մէջ։

Մ. Պատրիարք Հայրը խնդիրը յանձնեց կրօն. Ժողովոյ նկատառմանը և յանձնարարեց Փոխանորդարանի որպէս զի առժամաբար դադրեցնէ յիշեալ Տ. Դարեգինը քահանայագործելէ։

ՍՂԵՐԴԻ վիճակը Բաղէշի Առաջնորդութեան հետ միացնել որոշուած էր՝ իրբեւ յարակից վիճակ։ Սղերդի Դաւառ. Վարչութիւնը ցաւ յայտնած էր այս տիրութեան դէմ։ Այս անգամ Բաղէշի Առաջնորդարանը նամակով մը կ'իմացնէ թէ՝ Սղերդ չկրնար միացուիլ Բաղէշի, քանի որ հեռու կը մնայ Բաղէշէն, և եթէ միացուի, Սըղերդ բարձի թող պիտի մնայ և Բաղէշի Առաջնորդարանը օգտակար չպիտի ըլլայ։ Ասոր համար խնդրած է Պատրիարքարանէն որ Սղերդ իր նախկին վիճակին մէջ մնայ։

ՆԻԶԻՊԻ Թաղ. Խորհուրդը Պատրիարքարան գրած նամակով մը գիւղին եկեղեցիին և դպրոցին վիճակը շատ տխուր դիծերով կը ներկայացնէ, աւելցնելով որ քանի մը ամիսներէ ի վեր փակ կը մնայ եկեղեցին և ժողովուրդը զուրկ կը մնայ եկեղեցական պարտութիւններէ և հոգեկան մխիթարութենէ, ուստի խնդրած է Պատրիարքարանէն որ, դիւղը Ուրֆայի Առաջնորդութենէ զատուելով, Այնթապի Առաջնորդութեան իրաւասութեանը ենթարկուի, որովհետեւ նիզիպ գիւղը Ուրֆայէն 24 և Այնթապէն 9 ժամ հեռաւորութիւն ունի և հնտեղի առեւտրական ամէն յարաբերութիւնները Այնթապի հետ են։

ՇԵՂԱՆԱՒԱՐՏԻՑ յանձնաժողովը կիրակի օր դարձեալ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Ներկայ էին Յ. Գուրգէն, Հրանդ Սատուր և Յովհաննէս Մուրատեան էֆէնտիները։ Յանձնաժողովը ներկայացեալ ինը չբրնանաւարտներու հարցաքննութիւնները շարունակեց և որոշեց արդիւնքը Ուսումն. Խորհուրդին յառաջիկայ նստին ներկայացնել։

ԿԻԵՏԷԷՆ Պատրիարքարան քաշուած հեռագրով մը Կրետէի Թաղ. Խորհուրդը կը խնդրէ Պատրիարքարանէն որպէս զի իրենց հոգեւոր հովիւ Տ. Աւետիս քչ. Ռաֆայէլեանը Պոլիս կանչուի Պատրիարքարանէն և անոր տեղ Սելանիկի նախորդ հոգեւոր հովիւ Զըլոդտեան քահանայ զրկուի։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը կիրակի օր Խասքիւղէն մեկնելէ առաջ, ընկերակցութեամբ Տ. Տիրայր վրդ.ի այցելեց տօքթ. Բէմհաճեանի բնակարանը և իր ցաւակցութիւնը յայտնեց անոր աղջկան Տիկ. Արմենուհիի մահուան առթիւ։

ՊԱՐՏԻԶԱԿԻ Հայ-Բողոքական որբանոցին Խասքիւղցի որբ մը՝ Ասատուր Մարտիրոսեան, շրջանաւարտ ըլլալով Պոլիս իր ծնողքին քով վերադարձուած է։

ԿԻՐԱԿԻ օր Գուզկունճուգ-Իճատիյէ միացեալ թաղերուն մէջ, Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութիւն կատարուելով, քուէից բացարձակ առաւելութեամբ, Խորհրդոյ անդամ ընտրուեցան Յակոբ Գրեան, Յարութիւն Մուրատեան, Կարապետ Պամաճեան և Գրիգոր Էրմէնեան էֆէնտիները։ Իսկ Համիտասական մնացած են Համբարձում Դաղաղեան, Լեւոն Բիւրքճեան, Նշան Սէրվէրեան, Ռուբէն Զրաճեան, Նշան Հանէսեան, Տիրան Նազարեան, Սարգիս Էսմէրեան, Երուանդ Գարաեան, Եռամ Ճէնտլեան և Յովհաննէս Հիսուլեան էֆէնտիները, որոնց մէջէն Թաղ. Խորհրդոյ մնացեալ հինգ անդամներուն համար ընտրութիւն պիտի կատարուի առաջիկայ կիրակի նոյ. 30։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Տ. Թադէոս քահանան բողոքած է Կրօն. Ժողովին, նոյն եկեղեցիին բանկալա պետին և լուսարարապետին դէմ։

ՍԱՄՍՈՅԻ յոյն ակադեմական մը մօտերս հնախօսական ու նախապատմական տուիքներու մը վրայ հատատել ուզած էր թէ Միջերկրական ծովը ժամանակով լիճ մը կամ հարթ դաշտերկր մըն է եղեր և Ճիպրալտարի նեղուցն յետոյ բացուած։ Այս կարգի տուիքներ աւելի պատմական վկայութիւններով և մակածումներով առաջարկուած են արդէն բազմակողմանի և նորագոյն ձեւով մը ասկէ տարի մը յառաջ «Ալէլուիա յԵրուսաղէմ» անուն գիրքին առաջին գլուխին մէջ։ Կը շնորհաւորենք անոր հեղինակը վերոյիշեալ ակադեմական վկայութեան համար, կը շնորհաւորենք դարձեալ նոյն հեղինակը մօտերս Ս. Հայրապետէն ստացած բարձր գնահատումին համար այդ գիրքին վերաբերումով թէ «Ալէլուիա յԵրուսաղէմ» ունի մի առանձին և անման գոյն և ոճ, որ ինքն իրեն միայն նման է։

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Երէկ, Սկիւտար Ս. Կարապետ եկեղեցիին մէջ ժամը 8½ին վայելուչ հանդիսաւորութեամբ կատարուեցաւ ծանօթ վաճառական Աղն. Սեդրակ էֆ. Պալթաեանի ամուսնութիւնը Օր. Մաո Բիւլհանճեանի հետ, կնքահայրութեամբ փեսին եղբօր Աղն. Մինրան էֆէնտի Պալթաեանի։ Եկեղեցին, որ չքեղապէս լուսաւորուած էր արդէն, և գորգերով ծածկուած, լեցուած էր հարսնեւորներու ընտրելագոյն բազմութիւնով մը, որուն մէջ կ'երեւէին Տէր և Տիկին Պետրոս էֆ. Պալթաեան, Տիկին Բիւլհանճեան, Մինրան և Յարութիւն էֆ.ք Պալթաեան, Սեդրակ, Մարտիրոս, Կարապետ և Միսաք էֆ.ք Բիւլհանճեան, Տէր և Տիկին Համբարձում էֆ. Սրմանսլուճեան, Յակոբ էֆ. Թահթապրունեան և իր քոյրը Տիկին Մարիցա, Մկրտիչ էֆ. Գալֆեան, Պօղոս էֆ. Բոլատեան, Տիկին Էլմոն Բարսպուճեան, Կարապետ էֆ. Բամպուճեան և Օր. Զարուհի Բամպուճեան, Գէորգ էֆ. Էֆիտեան, Յակոբ էֆ. Տիլսիզեան, Տէր և Տիկին Սրբահամ էֆ. Պողոսեան, Օր. Արաքսի Եէկէնեան, Հայկ էֆ. Ճամուշեան, Մարտիկ էֆ. Շէքէրճեան ու դեռ բազմաթիւ անձնաւորութիւններ։

Պակի արարողութեան նախագահեց Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ քարոզիչ Գեր. Տ. Մկրտիչ Ս. Արքեպիսկ. Վեհապետեան, իր շուրջը ունենալով Տ. Ներսէս Դանիէլեան և Տ. Դաւութ Դուրեան վարդապետները, և չորս քահանաներ։

Եկեղեցական երգեցողութիւնները շատ ներդաշնակօրէն կը կատարուէին դպրապետ Երմոզինէ էֆ. Գուլումճեանի առաջնորդութեամբ։ Զեռնտուութիւնը կատարեց Կէտիկ Փաշայի աւագերէց Տ. Յովհաննէս քչ. Մերկերեան և խրատականը խօսեցաւ Տ. Յակոբ քչ.։

Արարողութիւններէ ետք, նախագահ Սրբազանը իրեն բնաբան առնելով «Եղիցին պտղալից ի տան Աստուծոյ որպէս Ձիթենի» խօսքը, ամուսնութեան խորհուրդը պարզեց և մաղթեց որ Ձիթենիին պէս պտղալից ըլլան անոնք, քանի որ, ըստ, Ձիթենին այն ծառն է որ կը տոկայ Ձիւնին ու բուքին, մրրիկին ու փոթորիկին։ Յետոյ դրատուեց Սեդրակ էֆ.ն, որ կեսարացի ծանօթ ընտանիքէ մը սերած, ուղղափառ անուն մը ունի հրապարակին վրայ, և Օր. Մաոի Բիւլհանճեանն ալ դարձեալ կեսարիոյ ծանօթ մէկ ընտանիքէն, խնամուած դաստիարակութիւն մը ստացած է։ Այս բարեդէպ միացումը ամէն յոյս կը ներշնչէ մեզի ըստ, քարոզիչ Սրբազանը թէ ընտանեկան գեղեցիկ յարի մը պիտի կազմին անոնք։

Արարողութիւններուն աւարտումէն ետք, նորապսակ ամոլը առաջնորդուեցաւ Թաղ. Խորհրդարանը, ուր ընդունեց հարսնեւորներու շնորհաւորութիւնները և տեղի ունեցաւ պատուասիրութիւնները։ Հոն Պ. Արտաշէս Պողանեան շնորհաւորական գեղեցիկ բանախօսութիւն մը արտասանեց։

Խորհրդարանին ճիշդ մէջտեղը դրուած էր այն քնարաձեւ խիստ գեղեցիկ ծաղկեփունջը զոր Աղն.Պողոս էֆ.Բոլատեան նուիրած էր հարսին ու փեսին։

Հարսը իբրեւ նուէր ընդունեց նաեւ արժէքաւոր զոհարեղէններ։

Թէ՝ մայրաքաղաքէս և թէ Մանչեսթրէն, Գոնեայէն, Կեսարիայէն ու շատ մը ուրիշ դաւառներէ բազմաթիւ շնորհաւորական նամակներ ու հեռագիրներ հասան։

Ժամը տասնմէկին Տէր և Տիկին Սեդրակ էֆ. Պալթաեան և հարսնեւորները առաջնորդուեցան Պալթաեան եղբարց Իճատիէի բնակարանը։

* * *

Խմբագրութիւնս իր շնորհաւորութիւնները ուղղելով Պալթաեան և Բիւլհանճեան ընտանիքներուն, երջանիկ միութիւն կը մաղթէ։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Շուրաի տէվլէթ Միլքիյէ տարէսի աղալրը՝ Պարա վալի էֆենտը սատէպլու Արիֆ բաշա հաղրէթլէրինէ թէվճիհ պուրուլմըշ տրը։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՐԷՍՄԻՅԵԷ

Համիտիէ Հիճազ թիմար եօլը իտարէի մալիյէսի նէզարէթի ճէլիլէսինտէն, 17 Թըշրին սանի 319 թարիխլի կաղէթալարա միւնազասայա վազ օլունտուղը իլան օլունան իլմիխապէր քեաղտրընդն 26 Թըշրին սանի 319 թարիխինէ միւսատրֆ չարչէնպիկ կիւնի իհալէի էվվէլիյէսի վէ ֆէրտասը ըէնճ-չէնպիկ կիւնի հիւզուզ պէշ թէնդիլաթ գապուլիյէ եէվմը մէղբիւրտ իհալէի գաթիյէսի իճրա օլունճաղը իլան օլունուր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.—Եէսի Դուլէի Յուդայ հիւանդանոցը վերջերս ընդարձակուած էր։ Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Տէրութեան կողմէ նոյն հաստատութեան տրուած օրական հացը և միսը անբաւական են, հրամայեց աւելցնել անոնց քանակը։

Կայս. նոյն իրատէն հրամայեց նաև հոգ տանիլ որ Կառավարութեան կողմէ թէ՝ այդ և թէուրիյ հիւանդանոցներու տրուած պարէնը լաւ տեսակէ ըլլայ։

Օլիվիէ իր կատակարանութեան տեղը եկած է կարծեց։

—Նայեցէք հո՛ս ըսաւ՝ դեղնած ակռաները ցուցնելով, ասոնք աս սենեակին մէջ ապրող մարդոց պարկեշտ ըլլալը կ'զգան, ասո՛ր համար մարդ այնքան հանգիստ կ'ըլլայ հոս։

Կռիվէ զինքը կանխեցնուն նեղացաւ ու ճառ խօսելու ճոռոմ շարժումը ընելով ըսաւ.

—Այս սենեակը Խաղաղութեան Տաճարն է։

Այդ միջոցին Սիւզան գլխարկին կապերը կը կապէր ու կ'ըսէր Թէրէզին.

—Վաղ առտու կանուխ, ժամը ինանին պիտի գամ։

—Չէ՛, պատասխանեց ուռապարանքով մատաղատի կինը. կէս օրէն ետքը եկէք... կէս օրէն առաջ անպատճառ տեղ մը պիտի երթամ ես։

Տարօրինակ ու խանգարուած ձայնով մը կը խօսէր Թէրէզ։ Մինչեւ բաւաժին ծայրը ընկերացաւ հրաւիրեալներուն։ Լօռան ալ ձեռքը կանխեց մը վար իջաւ։ Երբ առանձին մնացին ամուսինները, մխիթարութեան հառաչ մը արձակեցին երկուքին ալ։ Խուլ անհամբերութիւն մը բոլոր երկոյթի տեսքերուն մէջ ծոցուած էր զիրենք։ Առջի օրէն ի վեր աւելի տխուր ու անհանգիստ էին իրարու դիմաց։ Զգուշացան իրարու երես նայելէ ու լուռ վեր ելան։ Զեռքերնին դնդերային ցնցումներ ունէր ու Լօռան սոխպատեցաւ լարը անմիջապէս սեղանին վրայ դնել որ վար չի ձգէ։

Տիկին Ռաքէնը պառկեցնելէ առաջ սովորութիւն ունէին ճաշասրահը կարգի դնել ու գիշերուան համար գաւաթ մը ջուր պատրաստել, ու մինչեւ որ ամէն բան պատրաստուի, այսպէս հաշմանդամին շուրջ երթալ գալ։

Ատ իրենկունը երբ վեր ելան, վայրկեան մը նստեցան՝ աչքերնին տարամ ու չրթունքնին գունատ։ Բիչ մը լռութենէ վերջը.

—Է՛, ալ չպառկիլնք, հարցուց Լօռան՝ որ կարծես երազէ մը ընդոստ կ'արթննար։

—Այո՛, այո՛, պառկի՛նք, պատասխանեց Թէրէզ ա՛նպէս դողալով որ կարծես սոսկալի կերպով կը մսէր։

Ոտքի ելաւ ու գաւաթը առաւ։

—Զգէ՛, ձգէ՛, գոչեց ամուսինը անա՛նկ ձայնով մը, որ բնական ընել կը ջանար. ես չաքարտ ջուրը կը պատրաստե-մ... Դուն մօրաքրոջդ հետ զբաղէ։

Գաւաթը կնոջը ձեռքէն առաւ ու ջուր լեցուց։ Յետոյ կէս մը անդին դառնալով, կտոր մը շաքար դրած ատենը թոյնի փոքրիկ չիչը հոն պարպեց։ Այդ պահուն Թէրէզ դարանին առջեւն կկոչած էր, ու խոհանոցի դանակը ձեռքը առնելով կը ջանար չրջազգեստին ներքեւէն կախուող խոշոր գրպանին մէջ պահել զայն։

Այդ վայրկեանին, այն տարօրինակ զգացումը որ վսանգի մը մօտիկութեան պահուն կը ծնի, երկու ամուսիններուն գլուխը ընդդէմ չարժումով ետի դարձուց։ Իրարու նայեցան։ Թէրէզ Լօռանին ձեռքերուն մէջի չիչը տեսաւ ու Լօռան միեւնոյն ատեն նշմարեց խոշոր դանակին փայլը՝ որ չնորհակալութեան ուղերձի մը հետ, Լուի Ժի. դրութեամբ գեղակերտ գըրասեղան մը նուիրեցին Մ. Օզուանոյի։

ՓԱՐՈՍՆԵՐԸ.— Կայս. Կառավարութիւնը տարեկան 8000 ոսկիի վարկ մը բացաւ փարոսներու վարչութեան, որպէս զի ան լուսաւորէ Կարմիր Ծովին մէջ, հինէն գտնուած և նոր շինուած փարոսները։ Ծովային նախարարութեան մէկ մասնագիտական յանձնաժողովը Կարմիր Ծով պիտի երթայ քննելու չորս նոր փարոսները։

ԾԱՆՏԱԽՏԸ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ.—Իզմիրէն կը գրեն Սեպտեմբերի Շբ. օրուան թիւով.—Բասթէմունիցի Իսլամ 18ամեայ երիտասարդ մը, Մուսթաֆա Հիւսէյին, որ կը բնակէր Ման-Բաղիւա, Սելի-Բէյիզ խան ըսուած տեղը, 10 օրէ ի վեր հիւանդ պառկած էր, երբ Դշ. օր յանկարծ բժիշկը կասկածելի նշաններ տեսաւ։ Անմիջապէս տեղեկագրեց Առողջապահական Վարչութեան, որ հաստատեց թէ այսուհետեւ ժանտախտ վարակուած էր տղան։ Հակառակ ամէն խնամքներու հիւանդը մեռաւ երկու օր ետք և թաղուեցաւ ըստ սովորութեան։ Առողջական ընդհ. կացութիւնը շատ դոհացուցիչ է։

—Առողջապահական Խորհուրդին ոգեւորմով Իզմիրէն մեկնող նաւերու ճամբորդները և նաւաստիները, թէ՝ մեկնած և թէ Օսմ. ուրիշ նաւահանգիստ մը ժամանած տեղերուն, բժշկական քննութեան մը պիտի ենթարկուին։ Իսկ Պոլիս եկող նաւերը Տարտանէլի առջեւ բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին։

ԹԱՂԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ.—Զեռնտաս պաշտօնարանը հրաման ղրկեց նահանգները, որպէս զի քննուին թաղապետական մնաւուներու հաշիւները, և տեղեկագրուին Պոլիս։

ՊՈԼՍՈՅ ՅՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան մէջ կատարուեցաւ գաղութին Բ. երեսփոխանին ընտրութիւնը։ Գառնոը Վանտէօվը ընտրուեցաւ առաւելագոյն քուէով։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ կը շարունակէ միշտ պատրաստել ամէն տեսակէտով ընտիր արտադրութիւններ, որոնք մեծ յաջողութեամբ կրնան բաղդատուիլ եւրոպական միւս երկիրներու արտադրութիւններուն հետ։

Ասոր ցայտուն ապացոյց մըն է յունական թիթաւ չիչերեն, որ կը գործածուի Պոլսոյ գլխաւոր ճարտարապետներուն կողմէ, և զոր կ'արտադրէ վերջերս Ելէօսիի մէջ հաստատուած «Հաճի Քիրեաքի Զաքարիօն եւ Ընկ.» գործարանը։

Այդ գործարանը սկսած է արուեստական Բորդէլեան չիմենդօ՝ չէնել որ ընտիր տեսակէ է և բացարձակապէս յար և նման՝ եւրոպական ուրիշ, և նոյն իսկ ամէնէն բարձր տեսակէ չիմենդոներու։

Եւ բնականաբար ուրիշ կերպ չէր կրնար ըլլալ, որովհետեւ Յունաստանի հողը և քարը ուրիշներէ աւելի յարմար է չիմենդո պատրաստելու համար. ասկէ զատ վերոյիշեալ գործարանին արհեստագիտական տնօրէնութիւնը յանձնուած է Պ. Ա. Ն. Հաճի Քիրեաքոյի, վկայեալ քիմագէտ Զիւրիխի վարժարանէն։ Հաճի Քիրեաքօ երկար տարի արհեստագիտական ճիւղի տնօրէն եղած է չիմենդոյի զանազան գործարաններու, Հուլիցերիոյ և Սպանիոյ մէջ։ Իսկ ընդհանուր վարչութիւնը յանձնուած է Պ. Ս. Տ. Զախարիոնի, դարձեալ նոյն վարժարանէն չրջանաւարտ ճարտարագէտ։

Այս չիմենդոյին Թուրքիոյ մէջ վաճառման մենաշնորհը յանձնուած է Պ. Բոնսթանթին Կլիցոյի, ագլ. առեւտրական կարևործուներու ներկայացուցիչին։ Զիմենդոն պարկերու և տակառներու մէջ դրուած է, որոնց վրայ գործարանին անունէն զատ, կան սա բառերը. «Բորթլէնտի ԹԻԹԱՆ չիմենդո»։

Վստահ ենք թէ Պ. Բոնսթանթին կլիցօ իր գործունէութեամբ, ինչպէս նաեւ ակցութեամբ Պ. Եանաքօպուլոյի, մեծապէս պիտի նպաստէ այս չիմենդոյի տարածման։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ.—Հաճի Տաուտի Քօնսթանթինօս չոգենաւը ուր կային 515 ճամբորդներ, Նոյ. 16ին Սելանիկէն մեկնած էր Բաւալա և Տէլէաղաճ երթալու համար։ Ճամբան մեքենայի խանգարում մը ունեցաւ և ծովն ալ խիստ փոթորկալից ըլլալով, խաղալիք եղաւ ալիքներուն։ Նաւապետը անմիջապէս առաջասներ պարզել տուաւ և երեք օրուան փոթորկալից անցքէ մը ետք հասաւ Տրակոթինա հրուանդանը, ինչպէս հիւսիսակողմը անբնակ եղերք մը։ Երեք օրուան մէջ նաւին մէջի բոլոր ուտեստեղէնները սպառած էին և անօթութիւնը սկսած էր ծայր տալ։ Ճամբորդները սակայն, ինչպէս այս տեսակ պարագաներու մէջ կը պատահի, անմիջապէս մթերանոցները իջան ուտելիք փնտռելու համար։ Բաղրիճ գտան ինչ որ իրր անուշդ ծառայեց իրենց մինչև որ հասաւ Վարեկն-Վէսթինկ չոգենաւը, որ զայն Տարտանէլ տարաւ։ Հոն Քօսթանթինօս պէտք եղած նորոգութիւնը ստացաւ և 8 ժամ ետքը մեկնեցաւ Իզմիր։ Իզմիրի ոստիկանապետը որ չոգենաւին մէջն էր, շատ կը գնահատէ նաւապետին պաղարիւնութիւնը։

—Ապահովագրիչ Լեւոն էֆ. Գալֆեան երէկ առաւօտ Ղալաթիոյ քարտիէն նաւակ նստած պահուն հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով ծովը ինկաւ, բայց հասած անձիկական օգնութեանց չնորհիւ ողջ առողջ ազատուեցաւ։

ՋԵՂԾՈՒՄ.— Եւմական նախարարութեան հրամանով պաշտօնական եղաւ և քննութեան ենթարկուեցաւ Բէրպէյլի մուհասեպեճի, 36000 ղրշ.ի բաց մը ունենալուն համար իր հաշիւներուն մէջ։

ՄԱՆԱԾ

Անցեալ շաբթու, մանածի հրապարակին կրած շարունակական դէպի վեր փոփոխութեանց տարօրինակութիւնը նշանակած էինք. բայց այս վերջին օրերուն մէջ հասած հեռագիրները և վաճառականական թերթերը որոշեցին և ցոյց տուին անոր ստոյգ պատճառը որ է բամպակի հունձքին նուազ և պէտքին սնրաւական ըլլալը, ինչ որ պատճառ եղած է բամպակի գինին մէկէն տարօրինակ բարձրացման։ Վերջին օրը հասած թերթերուն դրածներուն նայելով բամպակի հունձքը տասը միլիոն հակէն քիչ մը աւելի եղած է, և այս քանակութիւնը չատ հեռի է գոհացուցիչ ըլլալու. որով կ'ապացուցուի թէ, այս բարձրացումը տեւական պիտի ըլլայ և թէ անկման որ և իցէ յոյս չի կայ։

Անցեալ շաբթու հասած հեռագիրները պարբերաբար ցոյց տուին սբօթին գինը, 6.30, 6.40 և 6.90 բէնս։ Այս վերջին տարօրինակ բարձրացման հետեւանօք քօմանտները ամբողջովին անգործադրելի մնացին և ֆապրիքաները հրամայեցին իրենց ներկայացուցիչներուն ապրանք չծախել մինչեւ նոր հրահանգ։

Անգլիական «Կատուգլուխ» 20 թիւ վաթէրը այսօր հարիւր կարելի է առանց մաքսի Սեւ Ծովու նաւահանգիստները յանձնելի 9⅝—9⅞ բէնսի առնել։

Ինչպէս որ այսօրուան մեր ընթացիկ գիներու ցուցակէն պիտի երեւայ, Եէտի-Ռուլէի ֆապրիքան ևս իր գիները 30 փարայ աւելցուց և դեռ աւելցնելուն յոյս կայ։

ԸՆԹԱՑԻԿ ԳԻՆԵՐ

		Կանխիկ նէթօ Լ. Օ.
Եէտիդուլէ Ս. վաթէր թիւ	4	30½
» Բ.	»	29
Իզմիր վաթէր	»	31½
Սելանիկ վաթէր	»	30-
(61 օր պայման կամ 2% զեղչ կանխիկ)		
Իտալական վաթէր	4-14	31—33
» էքսթրա	12-14	40—42
» »	16-24	46-47
» վաթէր	20	46—47
Գօմպայ »	4/8	28—28½
Անգլիական էքսթրա	12-14	44—45
» »	16-24	49—50
» վաթէր	20	49—50
Իտալակ. կարմիր վաթէր	20	62—63
Զուիցերիական » »	20	64—65

7/24 Նոյեմբեր 1903

ԱՆԶՈՒՄԷԻ ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ 105

ԹԵՐԷԶ ՌԱՔԷՆ

ՀԵՂԻՆԱՆ

ԷՄԻԼ ԶՈԼԱ

ԼՐ.

Ատ իրիկունը Կռիվէ եկաւ իր քովը նստաւ, ու երկար ատեն խօսեցաւ անոր հետ, իր սովորութեանը համեմատ հարցումները ու պատասխանները ինքը ընելով։ Բայց չը կրցաւ ակնարկ մը իսկ լսել անկէ։ Երբ ժամը տասնմէկուկէս հնչեց, հրաւիրեալները ուժգնապէս ոտք ելան։

—Մարդ ա՛յնքան հանգիստ կ'ըլլայ ձեր տունը որ, միտքէս անգամ չանցուներ երթալ, բաւ կռիվէ։

—Սա՛ զարմանալի է որ, յարեց Միլչօ, հոս երբէք քունս չի գար. ես՝ որ սովորութիւն ունիմ անպատճառ ժամը իններն պառկելու։

Օլիվիէ իր կատակարանութեան տեղը եկած է կարծեց։

—Նայեցէք հո՛ս ըսաւ՝ դեղնած ակռաները ցուցնելով, ասոնք աս սենեակին մէջ ապրող մարդոց պարկեշտ ըլլալը կ'զգան, ասո՛ր համար մարդ այնքան հանգիստ կ'ըլլայ հոս։

Կռիվէ զինքը կանխեցնուն նեղացաւ ու ճառ խօսելու ճոռոմ շարժումը ընելով ըսաւ.

—Այս սենեակը Խաղաղութեան Տաճարն է։

Այդ միջոցին Սիւզան գլխարկին կապերը կը կապէր ու կ'ըսէր Թէրէզին.

—Վաղ առտու կանուխ, ժամը ինանին պիտի գամ։

—Չէ՛, պատասխանեց ուռապարանքով մատաղատի կինը. կէս օրէն ետքը եկէք... կէս օրէն առաջ անպատճառ տեղ մը պիտի երթամ ես։

Տարօրինակ ու խանգարուած ձայնով մը կը խօսէր Թէրէզ։ Մինչեւ բաւաժին ծայրը ընկերացաւ հրաւիրեալներուն։ Լօռան ալ ձեռքը կանխեց մը վար իջաւ։ Երբ առանձին մնացին ամուսինները, մխիթարութեան հառաչ մը արձակեցին երկուքին ալ։ Խուլ անհամբերութիւն մը բոլոր երկոյթի տեսքերուն մէջ ծոցուած էր զիրենք։ Առջի օրէն ի վեր աւելի տխուր ու անհանգիստ էին իրարու դիմաց։ Զգուշացան իրարու երես նայելէ ու լուռ վեր ելան։ Զեռքերնին դնդերային ցնցումներ ունէր ու Լօռան սոխպատեցաւ լարը անմիջապէս սեղանին վրայ դնել որ վար չի ձգէ։

Տիկին Ռաքէնը պառկեցնելէ առաջ սովորութիւն ունէին ճաշասրահը կարգի դնել ու գիշերուան համար գաւաթ մը ջուր պատրաստել, ու մինչեւ որ ամէն բան պատրաստուի, այսպէս հաշմանդամին շուրջ երթալ գալ։

Ատ իրենկունը երբ վեր ելան, վայրկեան մը նստեցան՝ աչքերնին տարամ ու չրթունքնին գունատ։ Բիչ մը լռութենէ վերջը.

—Է՛, ալ չպառկիլնք, հարցուց Լօռան՝ որ կարծես երազէ մը ընդոստ կ'արթննար։

—Այո՛, այո՛, պառկի՛նք, պատասխանեց Թէրէզ ա՛նպէս դողալով որ կարծես սոսկալի կերպով կը մսէր։

Ոտքի ելաւ ու գաւաթը առաւ։

—Զգէ՛, ձգէ՛, գոչեց ամուսինը անա՛նկ ձայնով մը, որ բնական ընել կը ջանար. ես չաքարտ ջուրը կը պատրաստե-մ... Դուն մօրաքրոջդ հետ զբաղէ։

Գաւաթը կնոջը ձեռքէն առաւ ու ջուր լեցուց։ Յետոյ կէս մը անդին դառնալով, կտոր մը շաքար դրած ատենը թոյնի փոքրիկ չիչը հոն պարպեց։ Այդ պահուն Թէրէզ դարանին առջեւն կկոչած էր, ու խոհանոցի դանակը ձեռքը առնելով կը ջանար չրջազգեստին ներքեւէն կախուող խոշոր գրպանին մէջ պահել զայն։

Այդ վայրկեանին, այն տարօրինակ զգացումը որ վսանգի մը մօտիկութեան պահուն կը ծնի, երկու ամուսիններուն գլուխը ընդդէմ չարժումով ետի դարձուց։ Իրարու նայեցան։ Թէրէզ Լօռանին ձեռքերուն մէջի չիչը տեսաւ ու Լօռան միեւնոյն ատեն նշմարեց խոշոր դանակին փայլը՝ որ Թէրէզին չրջազգեստին ծալքերուն մէջ կը շողար։ Ցամբ ու սառած քանի մը երկվայրկեան իրար դիտեցին առանկ, ամուսինը սեղանին առջեւ կեցած ու կինը դարանին առջեւ կծկած։ Կը հասկնային։ Իւրաքանչիւրը իրեն յատուկ մտածումը իր ժեղսակցին քով ուս տեսնալով սառած մնաց։ Փոխադարձաբար գաղանի մտադրութիւն մը կարդալով իրարու խուսած դէմքերուն վրայ, գթացին ու միեւնոյն ատեն սոսկացին։

Տիկին Ռաքէն զգալով որ վերջը չա՛տ մօտալուտ էր, յառած ու սուր աչքերով զանոնք կը դիտէր։

Թէրէզ ու Լօռան յեղակարծօրէն փղձկեցան։ Գերագոյն ճգնաժամ մը խորտակեց զիրենք ու տղու տկարութիւնով մը իրարու բազուկներուն մէջ նետեց զանոնք։ Իրենց թուեցաւ թէ քաղցր ու գորովալի բան մը կ'արթննար կուրծքերնուն ներքեւ։ Առանց խօսելու լալ սկսան՝ մտածելով այն ցեխոտ կեանքին վրայ զոր վարած էին և զոր դեռ պիտի վարէին՝ եթէ ապրելու համար ա՛նքան վատ ըլլային։ Ինչ ատեն, անցեալին յիշատակէն մըղուած, ա՛ն ասոփեան ինքզինքէն զզուած զգացին զիրենք որ, անհունն փափաք մը զգացին հանգիստի ու անէացման։ Վերջին ակնարկ մը փոխանակեցին։ Չնորհակալութեան ակնարկ մը՝ դանակին ու թոյնի չիչին հանդէպ։ Թէրէզ չիչը առաւ, կէսը խմեց ու Լօռանին ներկայացուց զայն որ մէկ անգամէն խմեց ամբողջը։ Կայծակնահար իրարու վրայ ինկան, վերջապէս մահուան մէջ միխիթարութիւն մը գտնելով։ Մատաղատի կնոջ բերանը դնոց դարնուիլ ամուսնին կոկորդին վրայ այն վերջին՝ զոր Քամիլլի ակռաները ձգած էին։ Ու գրեթէ տասներկու ժամ, մինչեւ հետեւեալ օրը կէս օրին, Տիկին Ռաքէն ցից ու համրմնացած պառնոնք դիտեց իր ոտքերուն ներքեւ, չը կրնալով աչքերը յառնցնել ու ծանր ակնարկներով ջախջախելով զանոնք։

Թարգմանեցին

ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԵՒ

ՇԱՀԻՆ

25 Նոյեմ. 1903

ՎԵՐՋ

ՄԱՆՉՈՒՄԻԻ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՐԸ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ 145

ՎԱՅՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ՆԱՒՊԵՏԸ

Պ. Է. Պ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ

80

Սեւ օձերը

Երկարդ օրուան իրիկուան դէմ, Թռանկուալ Լանէք, թողլով որ իր ընկերները ըլուրին վրայ տեղ մը հանդչին, անմիջապէս ճամբայ ելաւ։ Անիկա կ'ուղղուէր դէպի հոն ուր Սեւ Օձերը գիշերը հանդիստ պիտի առնէին։

Երբ բաւական հեռացաւ, Լանէք տեսաւ երկու հոգի Սեւ Օձեր, որոնք իրենց պատերազմիկի տարազին մէջ ծածկուած էին։

Այս հոգիները նշան ըրին որ կենայ։ Ինչ որ անմիջապէս գործադրեց Թռանկուալ Լանէք։

—Ո՞ւր կ'երթաք, հարցուց անոնցմէ մին առաջնորդելով, մինչ միւսը պատրաստ կը կենար միջամտելու։

—Մառոի, Մառոի, պատասխանեց Լանէք հրացանը ուսին նետելով։ Ես հասկցայ թէ դուք այս կողմերն էք, ուզեցի ճամբորդութիւնս շարունակել առաջ ձեր քով դալ, հանդիստ առնել։

—Ինծի հետեւեցէք ուրեմն, պատասխանեց լակոնական ձեւով հրնդիկը։

Ու երկուքը մէկէն առաջնորդեցին զինքը դէպի վրան։

Թռանկուալ Լանէք անոնց հետեւեցաւ երեւութապէս անհոգ ակնարկ մը նետելով, թէեւ իր աչքերէն բան մը չէր խուսարկեր։

Քանի մը վայրկեանէն հասան։

Շատ գեղեցիկ տեղ մըն էր իրենց ընտրած տեղը։ Լեռան մը գագաթն էր առ ուրկէ կ'երեւէր շատ հեռուն, և կրնար ամէն անակնկալ կարկի ընել։

Մէկէջ աւելի վառարաններ կային հոն։ դերիները որոնց մէջ էր նաև Լէնտա, երեւութապէս աղատ էին և ծառի մը տակ նստած։

Բէօլբէ պատերազմիկին հանդիպը սաստիկ յուզում մը պատճառեց։

Թռանկուալ Լանէք խնդոյն Անթինաուէլին քով առաջնորդուեցաւ։

Որովհետեւ Թռանկուալ Լանէքի հմայքը չատ տարածուած էր իր հայրենակիցներուն մէջ, Անթինաուէլ պատիւ ըլլալու համար, իրենց վրանին ամէնէն բարձր տեղին վրայ կը սպասէր անոր, ոտքի կանգնած ու ձեռքերը խաչաձեւ կուրծքին վրայ։

Երկու մարդիկը բարեւեցին դիրար, ողջագուրեցին ու նստան խմել իրենց սիկարը։

Այս արարողութիւնը երբ վերջացաւ, Թռանկուալ Լանէք որ երկար ատենէ ի վեր կը ճանչնար իր պաշտօնակցին նկարագիրը, առաջին անգամ խօսք առաւ։

—Կարծեմ թէ այս երիտասարդներուն հետ կը պտտիք այնպէս չէ՞։

—Այո, պատասխանեց Թօքին լակոնական ձեւերով։

—Էհ, ինչպէ՞ս, յաջողեցաք։

— Այո բարիկամս, յարեց Անթինաուէլ ժպտելով ու գերիները ցոյց տալով, տես։

—Օ՜խ, յարեց Թռանկուալ Լանէք որ կեղծեց Սպանիացիները նշմարած ըլլալ, շատ լաւ որսորդութիւն մը ըրած էք։

— Ինչ ընեմ, եղբայր, առանձին էի, ինչ մը պէտք էր ինծի։

—Լաւ, ուրեմն ժամդոյն կիներէն մէկուն հետ պիտի ամուսնանաք։

—Այո, կապոյտ աչքերով ազիկը իմ կինս պիտի ըլլայ։

—Օ՜խ, բայց ինչու Տօն Թասէօն կը պահէք, այս մարդը կը նեղէ ձեզ։

Անթինաուէլ միայն ժպիտով մը պատասխանեց։

—Տարակոյս չկայ թէ սակայն անշուշտ կը խորհիք։

Ու ոտքի ելլելով, թողուց Անթինաուէլը, և պտոյտ մը ըրաւ վրանին մէջ, ու հիացում կեղծեց։ Բայց միւս կողմէ քիչ քիչ մօտեցաւ այն տեղին ուր նստած էին գերիները։

Անթինաուէլ ինքն իսկ, յետոյ անոր քով եկաւ ու անձամբ առաջնորդեց զայն երեք Սպանիացիներուն քով։

—Տեսէք, ըսաւ մատովը ազիկը ցուցնելով, այս կինը չարժէր որ իմ կինս ըլլայ։

—Դեղեցիկ է, պատասխանեց Թռանկուալ Լանէք, բայց ասոնց վրայ հիանալու համար մարդ պէտք է որ քիչ մըն ալ ոգեւից ըմպելի գործածէ։

—Ունի՞ք որ, հարցուց Անթինաուէլ։

—Այո, պատասխանեց ան,

Թօքին ետին դարձաւ։

Լանէք այս չարժուձին օգուտ քաղելով Տօնա Ռօզարիօի ծունկերուն վրայ նետեց, կոմխին տուած նամակը, զոր ձախ ձեռքին մէջ պատրաստ բռնած էր։

—Տեսէք, յարեց Լանէք հետզհետէ Անթինաուէլին ուշադրութիւնը հեռացնելու համար, ինչ աքանչելի երկինք մը կայ, աղուոր մը պիտի խմենք չէ՞։

Ու երկուքը մէկ հեռացան։

Քանի մը վայրկեան ետք, Հնդիկները կը խմէին Իւլմէնէն կողմէ բերուած ըմպելին։

Կամաց կամաց արբեցութիւնը գըլուխը առեր կերթար։

Տօնա Ռօզարիօ չգիտցաւ նախ և առաջ թէ ինչ կը նշանակէր այն որ կը հասնէր, այնքան արտակարգ ձեւով մը, ակնարկ մը ուղղեց իր հօրը անոր իմաստը հարցնելու մը պէս։

—Կարդա, Ռօզարիօս, ըսաւ քաղցրութեամբ Տօն Թասէօ, ինչ գիտես, թերեւս բարի լուր մըն է։

Մանկամարդուհին առաւ տոմսակը, բացաւ զայն և գաղտնի ուրախութիւնով մը կարդաց, իր սիրտը արդէն արթնցուցած էր իրեն մէջ իր թաղթակցին ոճվ ըլլալը։

Մի միայն յետագայ լակոնական բառերը կը պարունակէր, բառեր որոնք սակայն ժպիտ մը թողուցին խեղճ աղջկան վարդ շրթներուն վրայ։

Տասնվեց տարեկանին մարդ ո՞րքան կը յուսայ։

«Բաղութիւն ունեցէք, տիկին, ամէն բան պիտի պատրաստենք վերջապէս ձեզի ապատելու համար»։

Այս տասը բառերը կարգալէ ետքի լսելէ ետք, մանկամարդուհին տոմսակը հօրը տուաւ ըսելով անոր

—Ո՞վ է արդեօք այն բարեկամը որ մեր վրայ կը հսկէ, ինչ պիտի կրնայ ընել, աւաղ, հրաշք մը պէտք էր մեզ ազատելու համար։

Տօն Թասէօ իր կարգին ուշի ուշով կարդաց տոմսակը, յետոյ պատասխանեց Տօնա Ռօզարիօին քաղցր ձայնով մը որ միւնոյն ատեն քիչ մըն ալ խրդոտութիւն կը բերէր։

—Ինչո՞ւ կը տարակուսիս Աստուծոյ անհուն ողորմութենէն, աղջիկս, չէ՞ մի որ մեր բաղդը անոր ձեռքերուն մէջ է, ապերանա, միթէ մոռցա՞ր մեր երկու քաջ Ֆրանսացիները։

(Շարունակելի)

ՏՕՔԹՈՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ
ՀԱՆՐԱՆԱՆՈՒ ՄԱՄԱՆԱՑԻՑ
ԳԱՂԴԻԱԿԱՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ԾՆՆԵԱՄԱՏԱՑԻՆ ԱՒՏԵՐՈՒՄ

ԲԵՐԱ, Մեծ Փողոցի ողողմիեան վրայ Միսք փողոց թիւ 4, ԱՄԷՆ ՕՐ։

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՆԻ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍ
ՎԱՆԱՁՈՒԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԵՒ
ՀԱՇՈՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

Մեր կիրակնօրեայ դասերն սկսած են արդէն Բաղբատունի վարժարանին մէջ Բանկալթի։

Անոնք որ կիրակի օրերն զբաղուլ չեն ուզեր, կրնան դիմել մեր Առեւտրագործակալութեան գրասենեակը Մասմուտ փաշա Զորագէի խան թիւ 31, մասնաւոր դաս առնելով 3 ամսէն սովորելու համար վերոյիշեալ ճիւղերը։

Դարձ և պաշտօնեայ ուզողներն ալ կրնան դիմել հոն, նամակով կամ անձամբ։

Ես 7 ՕԱԿՈՒ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ՊԷՕՑԻՒՔ ԷԼՊԻՍԷ ՄԱՂԱԶԱՍԸ
Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ՎԷ ՇԻՒՐԷԲԵԱՆԸ
Խբանցոլ, Սուլթան Համամբնցա
Թօփալեան խանին թիվը 2՝ գաղրնցա

Էլպիսէ մաղազալարը միանգամայն հէման է՝ էակի վէ էն գլխաւոր քէսպի էմիրէլէր թիմիզ օլան վէ 1871 սէնէսինէ թէէսիս օլունան Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ պէօյիւք էլպիսէ տէրօզիթիօսը։ Էակի նամ ու իւնվանները վէ մէքանները ասլա թէէսիլ իթմէմիքէն մաստա, սահիպ վէ միւէսսիսի պու տէպա պիր դաթ տահա ինդիպաթ վէ թէքէմմիւլէ պէզլի զայրէթ իտէրէք, Թօփալեան խանին, ուսմամ իքինճի գաթինը քէնտուսինէ համար վէ մաղազասնը թէվէսիւ էյլէմիշ տիր։

Թէնտի մաղազա միւսթախսէմլէրիտէն պաղըլարընին Սուլթան Համամ ճիվարընտա եազընէն քիւչտա իթմիշ օլուգլարը էլպիսէ մաղազալարլրյա Գ. Էրմէնեան մաղազալարընին ասլա վէ զաման իրթիպաթ, վէ ալագաը հոգ տուր։

Պու ճիհէթէ սրգդաթ պուլրլմասը բէճա օլունուր։

Էլպիսէ իրթիրա իթմէք արզու իսէնլէրին էվվէլէճէ պիր սէնգա Թօփալեան խանընին իքինճի գաթինտա Գ. Էրմէնեան մաղազալարընը թէկրրիճ իթմէլի տիրլէր։

1. Օրատա մէվճուտ էլպիսէլէրին ասն մօտա գումաշ վէ պիպիմէլէրին,

2. Գումաշլարընն մէթանէթ վէ զէրաիէթիթիր,

3. Ֆիյթալարընն դայէթ միհէկսիլ, վէ էլվէրիշլի օլմասընը։

Բէյլիլայն կէօրէն միհէթէյմ միհէթէրիլէրին մէղբիր մաղազալարընդա այրրմայանագլարընա դավիյէն էմմիրլ։

ՅԻՆՋԱԹ ՄԱԳԹՈՒ
ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ ՏԷ ԱԶԷՐԴ ՏԷՐ

ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
ՍԵՆԴ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
Դումգապու 27 թիւ Պայի-Փաշա 50

ՃԻՐԱՆ ԵՖ. ՏԱՎՈՒՏԵԱՆ՝ իր երեսփոխանութիւնները արդէն յաջողուն ծանօթ ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌ մըն է, և թէ վերջերս Եգիպտոս և Եւրոպա այցելած ու արհեստին ինչ ինչ կէտերը մօտէն ուսումնասիրած ըլլալով, իր վերոյիշեալ խանութին և գործատունը արհեստին վերջին դասակարգմանց համաձայն կատարելագործած է, այնպէս որ կարելի պիտի ըլլայ գտնել հոն հարմարաց, անուան ասնախմբութեանց և իւրանձանութեանց համար անդամական և եւրոպական ամէն տեսակ բնտիր շաքարեղէններ, անուշեղէններ և ըմպելիներ, բոթիքարի վերաբերեալ իւղերեղէններ ու ֆոնտան։

Թէ ի Պօլիս և թէ ի գաւառս յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշտութեամբ և փութով ու % 30 զոհացուցիչ գներով։

Բերել տուած է նաև զարդարուն անդամալ ֆանդէլի ասւփերու և թրդթերու մեծ մթերք մը։

—Մառոի, Մառոի, պատասխանեց Լանէք հրացանը ուսին նետելով։ Ես հասկցայ թէ դուք այս կողմերն էք, ուզեցի ճամբորդութիւնս շարունակել առաջ ձեր քով դալ, հանդիստ առնել։

—Ինծի հետեւեցէք ուրեմն, պատասխանեց լակոնական ձեւով հրնդիկը։

Ու երկուքը մէկէն առաջնորդեցին զինքը դէպի վրան։

Թռանկուալ Լանէք անոնց հետեւեցաւ երեւութապէս անհոգ ակնարկ մը նետելով, թէեւ իր աչքերէն բան մը չէր խուսարկեր։

Քանի մը վայրկեանէն հասան։

Շատ գեղեցիկ տեղ մըն էր իրենց ընտրած տեղը։ Լեռան մը գագաթն էր առ ուրկէ կ'երեւէր շատ հեռուն, և կրնար ամէն անակնկալ կարկի ընել։

Մէկէջ աւելի վառարաններ կային հոն։ դերիները որոնց մէջ էր նաև Լէնտա, երեւութապէս ազատ էին և ծառի մը տակ նստած։

Բէօլբէ պատերազմիկին հանդիպը սաստիկ յուզում մը պատճառեց։

Թռանկուալ Լանէք խնդոյն Անթինաուէլին քով առաջնորդուեցաւ։

Որովհետեւ Թռանկուալ Լանէքի հմայքը չատ տարածուած էր իր հայրենակիցներուն մէջ, Անթինաուէլ պատիւ ըլլալու համար, իրենց վրանին ամէնէն բարձր տեղին վրայ կը սպասէր անոր, ոտքի կանգնած ու ձեռքերը խաչաձեւ կուրծքին վրայ։

Երկու մարդիկը բարեւեցին դիրար, ողջագուրեցին ու նստան խմել իրենց սիկարը։

Այս արարողութիւնը երբ վերջացաւ, Թռանկուալ Լանէք որ երկար ատենէ ի վեր կը ճանչնար իր պաշտօնակցին նկարագիրը, առաջին անգամ խօսք առաւ։

—Կարծեմ թէ այս երիտասարդներուն հետ կը պտտիք այնպէս չէ՞։

—Այո, պատասխանեց Թօքին լակոնական ձեւերով։

—Էհ, ինչպէ՞ս, յաջողեցաք։

— Այո բարիկամս, յարեց Անթինաուէլ ժպտելով ու գերիները ցոյց տալով, տես։

—Օ՜խ, յարեց Թռանկուալ Լանէք որ կեղծեց Սպանիացիները նշմարած ըլլալ, շատ լաւ որսորդութիւն մը ըրած էք։

— Ինչ ընեմ, եղբայր, առանձին էի, ինչ մը պէտք էր ինծի։

—Լաւ, ուրեմն ժամդոյն կիներէն մէկուն հետ պիտի ամուսնանաք։

—Այո, կապոյտ աչքերով ազիկը իմ կինս պիտի ըլլայ։

—Օ՜խ, բայց ինչու Տօն Թասէօն կը պահէք, այս մարդը կը նեղէ ձեզ։

Անթինաուէլ միայն ժպիտով մը պատասխանեց։

—Տարակոյս չկայ թէ սակայն անշուշտ կը խորհիք։

Ու ոտքի ելլելով, թողուց Անթինաուէլը, և պտոյտ մը ըրաւ վրանին մէջ, ու հիացում կեղծեց։ Բայց միւս կողմէ քիչ քիչ մօտեցաւ այն տեղին ուր նստած էին գերիները։

Անթինաուէլ ինքն իսկ, յետոյ անոր քով եկաւ ու անձամբ առաջնորդեց զայն երեք Սպանիացիներուն քով։

—Տեսէք, ըսաւ մատովը ազիկը ցուցնելով, այս կինը չարժէր որ իմ կինս ըլլայ։

—Դեղեցիկ է, պատասխանեց Թռանկուալ Լանէք, բայց ասոնց վրայ հիանալու համար մարդ պէտք է որ քիչ մըն ալ ոգեւից ըմպելի գործածէ։

—Ունի՞ք որ, հարցուց Անթինաուէլ։

—Այո, պատասխանեց ան,

Թօքին ետին դարձաւ։

Լանէք այս չարժուձին օգուտ քաղելով Տօնա Ռօզարիօի ծունկերուն վրայ նետեց, կոմխին տուած նամակը, զոր ձախ ձեռքին մէջ պատրաստ բռնած էր։

—Տեսէք, յարեց Լանէք հետզհետէ Անթինաուէլին ուշադրութիւնը հեռացնելու համար, ինչ աքանչելի երկինք մը կայ, աղուոր մը պիտի խմենք չէ՞։

Ու երկուքը մէկ հեռացան։

Քանի մը վայրկեան ետք, Հնդիկները կը խմէին Իւլմէնէն կողմէ բերուած ըմպելին։

Կամաց կամաց արբեցութիւնը գըլուխը առեր կերթար։

Տօնա Ռօզարիօ չգիտցաւ նախ և առաջ թէ ինչ կը նշանակէր այն որ կը հասնէր, այնքան արտակարգ ձեւով մը, ակնարկ մը ուղղեց իր հօրը անոր իմաստը հարցնելու մը պէս։

—Կարդա, Ռօզարիօս, ըսաւ քաղցրութեամբ Տօն Թասէօ, ինչ գիտես, թերեւս բարի լուր մըն է։

Մանկամարդուհին առաւ տոմսակը, բացաւ զայն և գաղտնի ուրախութիւնով մը կարդաց, իր սիրտը արդէն արթնցուցած էր իրեն մէջ իր թաղթակցին ոճվ ըլլալը։

Մի միայն յետագայ լակոնական բառերը կը պարունակէր, բառեր որոնք սակայն ժպիտ մը թողուցին խեղճ աղջկան վարդ շրթներուն վրայ։

Տասնվեց տարեկանին մարդ ո՞րքան կը յուսայ։

«Բաղութիւն ունեցէք, տիկին, ամէն բան պիտի պատրաստենք վերջապէս ձեզի ապատելու համար»։

Այս տասը բառերը կարդալէ ետքի լսելէ ետք, մանկամարդուհին տոմսակը հօրը տուաւ ըսելով անոր

—Ո՞վ է արդեօք այն բարեկամը որ մեր վրայ կը հսկէ, ինչ պիտի կրնայ ընել, աւաղ, հրաշք մը պէտք էր մեզ ազատելու համար։

Տօն Թասէօ իր կարգին ուշի ուշով կարդաց տոմսակը, յետոյ պատասխանեց Տօնա Ռօզարիօին քաղցր ձայնով մը որ միւնոյն ատեն քիչ մըն ալ խրդոտութիւն կը բերէր։

—Ինչո՞ւ կը տարակուսիս Աստուծոյ անհուն ողորմութենէն, աղջիկս, չէ՞ մի որ մեր բաղդը անոր ձեռքերուն մէջ է, ապերանա, միթէ մոռցա՞ր մեր երկու քաջ Ֆրանսացիները։

(Շարունակելի)

ՏՕՔԹՈՐ
Վասանթէն Նալբաս
ԲԱՐԻՍ ՄԷՏՔԷՊԸ ԹՐՊԻՇԷՍՆԵՏԷՆ
ՅԻՊԼՕՄԱԼԸ

Տօքթէօր մուամիլէյ հէր կիւն Պէյ Օղլուտա, Քրիշեռ Բարմագ Դաբու պիր նամէրօլը մուայնէլիանէ սէ էօյլէսինէ սօնրա Ալաքիր-Լատէն գէ գաբար խասթէկեանը գաբուլ իտէր։

ՀԱՄԵՂ, ՄՆՆԱՐԱՐ ԵՒ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ
ՀՈՒՇ ՄԸ ԸՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
պէտ է դիմել նորաշէն Բաքրէնը օղլու խանը գեսնայարկ թիւ 23 հասատուած
ԹԻՒՐՔԻԱ ՃԱՇԱՐԱՆԸ
որ էսկի Զամիթիէ Ճաճատէսիի վրայ հրդեհուելէ ետը, հոս փոխադրուեցաւ ընդարձակ նոր կահ կահաւորներով ու գնահատելի բարեփոխումներով։

Այս Ճաշարանին տէրը Սարգիս աղա՝ արդէն հանրածանօթ իր ազնիւ բնաւորութեամբ ու արհեստին մէջ ունեցած անմրցելի կարողութեամբ, իր գոհացնէ ամէնէն փափկանակ յաճախորդներն ալ։

ԳԻՆԵՐԸ ԶԱՓԱՒՈՐ

水野平印雀孔
ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԶՈՒՐ
ՃԱԲՕՆ ՄԻՐԱՆՕ
ՄԱՐՔԱ ՍԻՐԱՄԱՐԴ
Հայթայթիչ Ճաբօնի Արեւայանգիալաթին

Ոսկի Շքադամ ընդունած է Բարիզի 1900ի Արուեստասնդէսէն։ Սեղանի համար հանքային բոլոր ջուրերէն ամէնէն ընտիրը և դիւրամարս։ Երբէք սատմանի ցաւ չի պատճառեր երբ գործածուի այս հանքային ջուրը ճաշի ատեն թէ առաւօտ և թէ իրիկուն։ Անդամ մը առնող գործածողները անմիջապէս նորէն կը փափաքի առիթէն օգուտ քաղել և նորէն գնել։

ՄԷՆ ՇԻՇԸ Ց ԴԱՀԵՒԱՆ

(Մեծաքանակ գնումներու համար դիզէ կարելի է ընել։)

Կեդրոնատեղին է Բերա Մեծ Փողոց, թիւ 186, Ճաքոնական Մթերանոց Ք. ՆԱԲԱՄԱՍ. ԵՒ ԸՆԿ.։ Նոյն մթերանոցին մէջ կը գտնուի նաև Ճաքոնական մետաքսէ և բամբակէ ապրանքներու մեծ հաւաքածոյ մը, ինչպէս նաև ուրիշ ապրանքներ։ 12—12

ՄԷՀԲԱՐԷ
ՀԱԳՏԸ ԵՒ ՆԱՁՄԻ

Նէնի ճամբի հրապարակը Օսմանեան Նամակատան կից եղող սոյն վաճառատունի որոշ տնօրինութիւնը ստանձնած ենք, ինչպէս որ մինչեւ հիմա ծախուած ապրանքներուն թէ՝ նրբութեան և թէ ամանութեան մասին պատուաւոր յաճախորդներուն վստահութիւնը գրաւած է, այս անդամ յաճախորդները աւելի գոհացնելու համար Եւրոպայի առաջնակարգ ֆաբրիկաներէն զանազան տեսակ ապրանքներ բերել տուած ենք, որոնց գլխաւորներն են արծաթ և կանանց համար մետաքս հովանոցներ, մետաքս ֆիլտէքս և բերդ ամէն տեսակ ֆանէլաներ և գուլպաներ, մետաքս և գեան թաշկինակներ, ղէֆիր և գեան շապիկներ, գեան օձիք և թեւնոցներ, գրավատ և բարձիմբրեի ճոխտեսակ, գնասէր վրայ գործածելու համար չքեղ լամպաներ եւն. եւն., որոնք անմրցելի գիներով կը ծախուին։ Այս տեսակ արգուդարդի վերաբերեալ ապրանքներու նկատ ունեցող պատուարժան հասարակութեան կը յանձնարարենք որ, եթէ ճաշակաւոր, տոկուն և ժամն ապրանքներ առնել կ'ուզեն, ուրիշ տեղ երթալէ առաջ թող այցելեն մեր վաճառատունը անձամբ հաստատելու համար մեր ամբողջ ընտիրները։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ
18—20

Տեղ ու Տնօրէն
ՕՀՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

ՆՈՐ ԶԵՌՆԱՐԿ ՄԸ
ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Եդիկ Մէնէլեան պատրաստէ Գ.Օլի ԲՕՍԹԱԼով փոխադրելի ամէն տեսակ թանձնարարութիւն անմիջապէս գործադրել ամենանպաստաւոր և ապահով պայմաններով։

Ապարանքի փոխադրութիւն ԿԱՆԻԿ պէտք է դրկուի ԲԱՆԱՄԱՐՈՍՈՒ և կամ այլ միջոցով մը։ փոխադրէլ ներփակ չեղած թանձնարարութիւններ անպատասխանի կը մնան։

Աւելցնենք փոխարէն 100էն վար հոգած գումարներու համար 10 %, և վերի հոգած գումարներու համար ալ 5 % թանձնառուէն կ'առնուի։

Դիմել առ ԵՂԻԿ ՄԷՆԷՆԵԱՆ. Քիւրիւք Եէնի Խան, Զաքմագչիլար, կ. Պոլիս։ 30—23

ԳՐԻԳՈՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ՎԿԱՅԵԱԼ ԲԱՐԻՋԷ

Կը դարմանէ նորագոյն մէթոտով, ակռայի պէս պէս հիւանդութիւնները։ Ակռայ կը լրցնէ զանազան տեսակ մետաղներով ինչպէս ոսկի, բլաթին։ Կը չինէ արհեստական ակռաներ, տակուն, ձեւաւոր և իւրաքանչիւրին հաշակին յարմար։

Իր դարմանատունը հաստատած է Մագրիդիէլի մէջ, Պօսթան փողոց թիւ 1, ուր կ'ընդունի հինգշաբթի օրերը միայն։

Երեքշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերն ալ, բաւական, Դաղդիէլ, իր բնակավայրը կ'ընդունի Եէնի-Զէյմ փողոց թիւ 2 (Մէօհիբարի պանդոկին փողոցին ուղղութեամբ)։ Հոգեբշաբթի օրերը ծրի։

Գիները միես դիւրամատչելի կը մնան
5—20

ՏՔԴ. Ց. ՍԱՆՈՒԿԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ ՄԱՐԴԻ, ԴԱՂԴԻԱԿԱՆ ԱԽՏԻ, ԱՅԳԻՐՈՒԻ ԵՒ ՀԻՆԳԲՈՒՇ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒ. Հ.ԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Ցիչեալ բժիշկը, որ 15 տարի չաբուանակ պաշտօնավարած է Գալաթէմուհի նահանգին հիւանդանոցներուն մէջ ուր վերադիտեալ հիւանդութիւնները ոչնչափ տարածուած են, և որ 5 տարի չափ ալ Եւրոպայի այդ հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած, և գործնական փորձեր ըրած է և այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին մեթոդներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա Պէօյիւք Բարմագ գաբու թիւ 10 տունը, և կէս օրէն մինչեւ ժամը 11 կը գտնուի Պոլիս, Պանկ գափու պահեստանոցին դիմացը, Քրիշիքեան գնդարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որչափ ալ հինցած լլան տարին։ Ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։ 100—84

ԴԺՈՒԱՐԱՇՆՉՈՒԹԻՒՆՆ
ՈՒ ԿՈՒՐԾՔԻ ԻՋՈՒԱԾՔԸ

Եթէ կը նեղուիք դժուարաշնչութենէ ու կուրծքի ի՛ջուածքէ, առանց գանդաղելու դիմեցէք՝ ԷԿԶԻՊԱՐԻ ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐԻՆ. որովհետեւ կուրծքի և շնչափողի յատուկ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, անմիջապէս կը բժշկուին ԷԿԶԻՊԱՐԻ ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐով։ Հաղարաւոր անձինք, որ դժուարաշնչութեան ենթարկուած էին և չէին կրնար չիկէ չիտան խոկ քաշել, այսօր կատարելապէս բժշկուած են ԷԿԶԻՊԱՐԻ ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐով և ամէնէն ցից զարուերներն իսկ դիւրաւ կ'ելլան, առանց նեղուելու և յոգնելու և ամէն տարեկան երախտագիտութիւն կը յայտնեն ԷԿԶԻՊԱՐԻ ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐՈՒՆ, որոնք կը ծախուին ամէն մեծ դեղարաններու և մթերանոցներու մէջ։ 6—14

ՄԷՃԱՆԷՆ ՀԷՏԻՅԷԼԻՔ ՊԻՐ ԳԱԹ ԷԼՊԻՍԷ

ԹՈՒՆԷԼԻՆ ՊԷՕՑԻՒՔ ՄԱԶԱ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

ՊԷՕՑԻՒՔ ԹԷՆԶԻԼԱԹ ԻԼԷ ՍԱԹԸԾ

13 Մարտինը սանի ամէնէ 319 թարիխինտէ Պէյ Օղլունտա Թունէլ մէվգբի դարչուսնտա քիւչատ իտիլէն Թիւնէլին պէօյիւք մաղազալարընտա հէր տարի պէօյիւմէքտէ օլան մուվաֆֆիգբէյթիմիզ սէպէպիյլէ պու մէվսիմի մախսուս պէօյիւք թէնզիլաթ իլէ սաթըշմտը միւէթէրիլէրիմիզին մէնֆաաթնա օլարագ պառնան պէօյլէ էվվէլբէր լիքթասիսօն ալարագ մէնտիլ թիվ։ Լիքթասիսօն էնամաղնտա էն էվվէլ մաղազալարընմէզդա կիրուպ դիկատէ մալ էյլէմիրա իտէն պիրլիճի միւթէրիյէ եալնըզ (հանրնպարա մախսուս) միւքեսֆաթ օլարագ մէճճանէն օլմագ իւզրէ պիր գաթ էլպիսէլիք իհտա իտիլէճէկինէն, մաղազալար հէր կիւն Բաղարլարընա տարի 3½տա քիւչատ իտիլէճէքտիր։

Զիրտէհի ճեհտիւտ կեօրիւլմէ պիլիճիանա ճիլաք վէ ճեվճեհ պէօյիւք պիր Ֆրտսաք իրայտ իտեր

Ֆանքեզի իքէիլի։= Ադրդ բէնկի պուլուպլարդ վէ էսվապլարդա մախսուս ֆիյաթը սալիյէսի 5½ վէ 7 դր. իքէն	3½
Տալլը վէ չոզկլը իքիլիլեր։= Էնչաք տիրլիս բէնկիլէր, ֆապրիգա ֆիյաթը 8 դր. իքէն լիքթասիսօնտա	5
Սաիր Ֆանքեզի իքէիլիլեր։= Մուխթէլիֆ չէչիտլէրէն վէ ռաֆի իրէք ֆիյաթը հապրիգէյսի 12 դր. իքէն	6½
Բէք պէօյիւք Ֆրտսաք։= Կէյչէ սէնէճէն գարան պիր թարմ չարաֆլըգլար սաֆի իրէք վէ ադրը գումաշլարտան ֆիյաթը սալիյէսի 15տէն 20 դրուշ իքէն լիքթասիսօնտա	9½
Էնվաֆ ֆուրիլ իքէիլիլեր։= Սիեան վէ բէնկիլ իրէքլիլեր չարաֆլըգլը վէ էսվապլըգա մախսուս ֆիյաթը սալիյէսի 18 վէ 20 դրուշ օլարագ լիքթասիսօնտա 14 վէ	12
Ֆանքեզի իքէիլիլեր։= Ադրը չարչաֆլըգ վէ էսվապլըգա մախսուս ֆիյաթը սալիյէսի 22 վէ 30 դր. իքէն	15—18
Ֆանքեզի գասիֆեկլեր։= Ֆանթէզի վէ չըզկլը գասիֆեկլեր ֆապրիգա ֆիյաթը 9 դր. իքէն լիքթասիսօնտա	5
Տէֆա։= Զըզկլը զարիֆ չէչիտլէրէն վէ էնվաֆ տիւրլիս բէնկիլէր սալը ֆիյաթը 15 դր. իքէն »	5 վէ 9
Սունլիլար։= Տիւզ վէ ֆանթէզի սաֆի եէնի գումաշլարը վէ չիֆթ էնլի ֆիյաթը սալիյէսի 5½ վէ 6½ դր. իքէն	3
Սաիր եունլիլար։= Էսվապլըգա վէ չարչաֆլըգա վէ քիւրք գասիլըգա մախսուս տիւզ վէ չիչէքլի եունլիլարտան ֆապրիգա ֆիյաթը 8 վէ 12 դր. իքէն լիքթասիսօնտա	4½ 6½, 5½
Տէֆա։= Էն սոն մօտա վէ 2 արշուն կէնիշլիքտէ սաֆի եիւն գումաշլարը ֆապր. ֆիյաթը 12 վէ 16 դր. իքէն	9½ 8 վէ 7
Բարիսգա։= Պիր էյլի ճինստէն տանլըգա մախսուս վէ 26 արշունլըգ թօբը ֆիյաթը սալիյէսի 40 դր. իքէն թօբը	20
Սարիճեք։= Իբի զրուչլըգ ճինսլէռէն օլան լիքթասիսօնտա	7
Էյլիվեճիր։= Իյի իբէքլի աստար տէրի էլտիվէճիլեր 18 դր. մալ իքէն լիքթասիսօնտա	5
Էրքէիլիլեր։= Գազմիրտէն վէ ֆանէլատան իչլէնմիշ հազրը էթէքլիքլեր ֆապրիգա ֆիյաթը 25 իլէ 30 դր. իքէն	12 վէ 10
Հազրը ֆանէլա պուլուզլար։= 12 դր. իքէն լիքթասիսօնտա 5 դրչ։ Բաթիգա մէնտիլլեր պէհեր Թանէսի 10 քարտ	

Լ. ՓՕՆՖԻԱՆՈՒ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1844ԻՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Երաշխ. դրամագլուխ	56,000,000 Ֆրանկ
Մինչեւ 1901